

Sp.

617. Skýrsla

[311. mál]

félagsmálaráðherra um Alþjóðavinnumálaþingin í Genf 1987.

1. INNGANGUR

Árið 1987 var viðburðaríkt í sögu Alþjóðavinnumálastofnunarinnar (ILO). Dagana 3.–23. júní var haldið 73. Alþjóðavinnumálaþingið. Að þessu sinni voru tvö málefni til fyrri umræðu, annars vegar drög að alþjóðasamþykkt um aukið framboð atvinnu og félagslegt öryggi og hins vegar drög að samþykkt um öryggi og hollustu í byggingariðnaði. Þessi málefni verða til síðari umræðu á 75. Alþjóðavinnumálaþinginu sem verður haldið í júní 1988 og er gert ráð fyrir að henni ljúki með afgreiðslu tveggja nýrra alþjóðasamþykktanna. Meðal þess sem var til umfjöllunar á 73. vinnumálaþinginu var starfs- og fjárhagsáætlun til næstu tveggja ára. Fjárhagur ILO hefur verið í jafnvægi undanfarin ár. Þó hefur tvennt reynst stofnuninni þungt í skauti, óhagstæð gengisþróun og dráttur aðildarríkjanna á að greiða árgjald. Sameinuðu þjóðirnar og aðrar sérstofnanir þeirra eiga við svipuð vandamál að etja. Þessi þróun er áhyggjuefni. Starfsemi Sameinuðu þjóðanna og sérstofnana þeirra er sérstaklega þýðingarmikil fyrir smáríki eins og Ísland. Nægir þar að benda á hafréttarsáttmálann.

Á árinu 1987 var haldið aukáþing ILO. Þetta 74. þing fór fram 24. september til 9. október og var helgað málefnum sjómanna. Það er í tíunda skipti sem Alþjóðavinnumálaþingið fjallar um aðbúnað og réttindi sjómanna. Þingið afgreiddi fjórar alþjóðasamþykktir og tvær tillögur. Samþykkt nr. 163 um aðbúnað skipverja, samþykkt nr. 164 um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja, samþykkt nr. 165 um félagslegt öryggi skipverja og samþykkt nr. 166 um heimsendingu skipverja. Auk þess voru samþykktar þingsályktunartillögur, t.d. um heilsuvernd skipverja með sérstöku tilliti til eyðni, samræmingu aðgerða sem varða aðbúnað skipverja og um vinnuáætlun skipverja.

Þriðja atriðið sem hlýtur að vekja nokkra athygli í starfsemi á síðasta ári er Evrópuþing ILO. Á þessu þingi mættu fulltrúar frá evrópskum aðildarríkjum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar til að fjalla um þau málefni vinnumarkaðarins sem eru efst á baugi í þessum löndum. Alvarlegasta viðfangsefnið a.m.k. í Vestur-Evrópu er atvinnuleysi einkum meðal ungs fólks. Einnig var rætt um aldursskiptingu íbúa í þessum heimshluta með tilliti til almannatrygginga. Þriðja umræðuefnið var starfsmenntun í atvinnulífínu og framhaldsmenntun í ljósi tækniþróunar.

Í samræmi við 19. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er hér með lögð fyrir Alþingi skýrsla um 73. og 74. Alþjóðavinnumálaþingið og birtar alþjóðasamþykktir sem stofnunin afgreiddi á árinu 1987.

2. 73. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGIÐ 1987

2.1. SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA

Þing Alþjóðavinnuáráðs, hið 73. í röðinni, var haldið dagana 3.—23. júní í Genf í Sviss. Að þessu sinni var forseti þingsins kosinn vinnuáráðsherra Jórdaníu, Khaled Hej-Hassan. Kosnir voru þrjár varaþingforsetar. Utanríkisráðherra Úkraínu, Lipatov, hlaut kosningu úr röðum fulltrúa ríkisstjórna. Wolf-Dieter Lindner frá Þýska sambandslýðveldinu var valinn úr hópi atvinnurekenda til að gegna embætti varaþingforseta og Heribert Maier frá Austurríki fulltrúi launafólks á þinginu, hlaut sömu upphæð.

Svipaður fjöldi tók þátt í þessu þingi og því næsta á undan. Samtals voru aðalfulltrúar 539 og 1248 ráðgjafar. Af fulltrúum voru 27 konur, þar af 5 frá Norðurlöndunum. Auk þess voru 132 konur í hópi ráðgjafa. Konur voru færri á þessu þingi en á 72. þinginu. Þá voru þær samtals 186 en nú 159.

Forstjóri alþjóðavinnuáráðs, Francis Blancard, býður einum eða fleiri gestum sem hafa verið brautryðjendur á einhverju sviði félagsmála að ávarpa Alþjóðavinnuáráðing. Gestir þingsins að þessu sinni voru forseti Argentínu, Raul Alfonsín, og forseti Portúgal, Mario Soares.

Á dagskrá þingsins voru eftirtalin atriði:

1. Skýrsla forstjóra og stjórnarnefndar.
2. Tillögur um starfs- og fjárhagsáætlun.
3. Upplýsingar og skýrslur um framkvæmd samþykktar og tillagna.
4. Aukið framboð atvinnu og félagslegt öryggi (fyrri umræða).
5. Öryggi og hollusta í byggingariðnaði (fyrri umræða).
6. Þróunaraðstoð Alþjóðavinnuáráðs (almenn umræða).
7. Kynþáttaaðskilnaðarstefnan í Suður-Afríku.

Sendinefnd Íslands á þinginu skipuðu eftirtaldir: Gylfi Kristinsson, deildarstjóri í félagsmálaráðuneytinu, og Kristinn Árnason sendiráðsritari voru fulltrúar ríkisstjórnar Íslands. Kristján Þorbergsson lögfræðingur var fulltrúi íslenskra atvinnurekenda og Guðmundur J. Guðmundsson, formaður Verkamannasambands Íslands, var fulltrúi íslensks launafólks.

Þingnefndir voru kosnar til að fjalla nánar um dagskrárliði 2 — 7. Auk þess var fjallað um nokkur málefni í sérstökum þingnefndum, t.d. kjörbréf, tillögur til þingsályktana, þingsköp og málefni sem snerta framvindu þingsins. Fulltrúar Íslands tóku þátt í störfum fjárhagsnefndar, nefndar sem fjallar um framkvæmd alþjóðasamþykktar og ályktunarnefndar.

2.2. UMRÆÐUR UM KJÖRBRÉF

Á hverju Alþjóðavinnuáráðing fær kjörbréfanefnd erfið úrlausnarefni. Í henni eiga sæti þrjár fulltrúar. Einn er kosinn úr hópi ríkisstjórnarfulltrúa, einn úr hópi fulltrúa atvinnurekenda og einn er fulltrúi launafólks. Í nefndinni sátu Reantragoon, ríkisstjórnarfulltrúi Tailands, sem jafnframt var formaður nefndarinnar, Erik Hoff, fulltrúi norskra atvinnurekenda, og fulltrúi dansks launafólks, John Svenningsen.

Meðal þess sem nefndin fjallaði um voru athugasemdir fulltrúa launafólks á þinginu við kjörbréf þingfulltrúa launafólks frá Cíle, Grikklandi, El Salvador, Indlandi, Lesotho, Pakistan og Póllandi. Einnig voru kjörbréf fulltrúa launafólks í sendinefndum frá Iran og Níkaragva vefngd. Nefndin var sammála um að taka ekki tillit til þessara athugasemda og fulltrúarnir héldu því réttindum sínum á þinginu. Þar sem nefndin var sammála komu kærurnar ekki til frekari umræðu á allsherjarþinginu.

Kjörbréf fulltrúa Cíle hafa komið nokkrum sinnum til umræðu á alþjóðavinnuáráðing. Á 72. þinginu klofnaði kjörbréfanefndin í afstöðu sinni til kjörbréfa fulltrúa launafólks í Cíle og kom það mál til umræðu og afgreiðslu allsherjarþingsins. Tillaga um

ógildingu kjörbréfanna féll við atkvæðagreiðslu vegna skilyrða í stofnskrá ILO um lágmarksþátttöku í atkvæðagreiðslu. Kjörbréf fulltrúa launafólks í Cíle voru einnig kærð að þessu sinni. Með hliðsjón af afgreiðslu 72. vinnumálabingsins treysti kjörbréfanefndin sér ekki til að ógilda kjörbréfin.

Í fyrsta skipti í mörg ár tók sendinefnd frá Póllandi þátt í Alþjóðavinnumálaþinginu. Fulltrúi frá samtökum launafólks, sem auðkennd eru með styttingunni OPZZ, skipaði sendinefndina. Fulltrúi Samtaka frjálsra verkalýðshreyfinga krafðist þess að kjörbréf fulltrúa launafólks yrði ógilt með tilvísun til þess að hvorki hafði verið haft samráð við pólsku verkalýðshreyfinguna Samstöðu um val á þessum fulltrúa né hafði hreyfingunni verið gefinn kostur á þátttöku í þinginu. Fulltrúi pólsku ríkisstjórnarinnar fullyrta að stærstu samtök pólsks launafólks væru samtökin OPZZ. Þess vegna væri fulltrúi þeirra réttkjörinn til setu á Alþjóðavinnumálaþinginu. Auk þess hélt þessi fulltrúi fram að útilokað væri að hafa samráð við Samstöðu um þetta mál þar sem pólska þingið hefði samþykkt að leysa samtökin upp. Eftir langvarandi samningaþóf ákvað kjörbréfanefndin að hafna kærunni en hvetja pólsku ríkisstjórnina til að hafa í framtíðinni samráð við samtök launafólks sem standa utan OPZZ, þar með talin Samstaða, áður en hún velur fulltrúa launafólks til setu á Alþjóðavinnumálaþinginu.

Kjörbréfanefndinni barst annað erfitt úrlausnarefni sem var krafa um ógildingu kjörbréfs fulltrúa atvinnurekenda í Níkaragva. Í kærunni, sem var frá alþjóðasamtökum atvinnurekenda IOE, var fullyrt að ríkisstjórn Níkaragva hefði ekki haft samráð við fjölmennustu samtök atvinnurekenda í landinu, COSEP, þegar hún valdi fulltrúa til setu á vinnumálaþinginu. Þess í stað hefði ríkisstjórnin skipað fulltrúa úr röðum Landssambands bænda (UNAG) í sendinefndina. Fulltrúi ríkisstjórnar Níkaragva hélt því fram að skipulag framleiðslunnar hefði breyst svo mikið í landinu að COSEP hefði misst stöðu sína sem stærstu samtökin. Nefndin hafnaði þessari röksemd en tók þann kostinn að taka kæruna ekki til greina. Hún lagði þó áherslu á að í framtíðinni yrði haft samráð við COSEP um val á fulltrúa til setu á Alþjóðavinnumálaþinginu þar sem þau væru stærstu atvinnurekendasamtökin í landinu.

Nefndin vakti athygli á því að nær öll aðildarríki ILO sendu fullskipaðar sendinefndir til þingsins að þessu sinni í samræmi við stofnskrá stofnunarinnar. Samkvæmt henni ber aðildarríki að senda og standa straum af kostnaði vegna þátttöku tveggja ríkisstjórnarfulltrúa og tveggja fulltrúa heildarsamtaka aðila vinnumarkaðarins. Eitt aðildarríki sendi einungis ríkisstjórnarfulltrúa til þingsins en það var Gvatemala. Í sendinefndum tveggja aðildarríkja vantaði fulltrúa atvinnurekenda. Þessi ríki voru Grænhöfðaeyjar og Sierra Leone. Ástandið í þessum efnum hefur farið batnandi undanfarin ár og kærur fækkað vegna ófullskipaðra sendinefnda eða greiðslu á kostnaði vegna þátttöku í þingunum.

2.3. SKÝRSLA FORSTJÓRA OG UMRÆÐUR UM HANA

Almennar umræður á allsherjarþinginu snúast að verulegu leyti um skýrslu forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar, Francis Blancard. Þær fara fram samhliða öðrum þingstörfum og standa í rúmlega tvær af þremur vikum þinghaldsins. Skýrslan fjallar um tvö meginviðfangsefni. Í fyrri hlutanum brýtur forstjórinn til mergjar málefni sem er ofarlega á baugi og snertir vinnumarkaðinn. Í síðari hlutanum gerir hann grein fyrir helstu þáttum í starfsemi ILO á liðnu starfsári. Að þessu sinni kaus forstjórinn að taka til meðferðar í skýrslu sinni hlutverk Alþjóðavinnumálastofnunarinnar í fjölþjóðasamstarfi. Hér á eftir er gerð stuttlega grein fyrir helstu atriðum í skýrslu forstjórans og almennum umræðum á þinginu.

Í skýrslu sinni leggur Blancard áherslu á alþjóðlega samstöðu til að stuðla að meiri hagsæld og auknu félagslegu réttlæti í þróunarlöndunum. Samtímis bendir hann á að

alþjóðasamvinna krefst bæði samskiptareglna og skipulags. Þessu skipulagi er við haldið af alþjóðlegum fjármálastofnunum, en einnig af Sameinuðu þjóðunum (S.þ.) og sérstofnunum þeirra. Mikilvægt er að endurvekjja traust á þessum stofnunum. Í skýrslunni kemur fram að forstjórinn telur að S.þ. og sérstofnanir þeirra verði að auka sérhæfingu og forðast tvíverknað. Sérhver stofnun verði að takmarka metnað sinn við tiltekin afmörkuð verkefni. Í þessu sambandi varði forstjórinn þá skoðun sína að ILO hefði hlutverki að gegna við rannsóknir og mat á félagslegum áhrifum af stefnu ríkisstjórna og alþjóðlegra fjármálastofnana í efnahagsmálum.

Flestir ræðumenn sem tóku til máls við almennu umræðurnar studdu skoðanir forstjórans. Ekki síst Raul Alfonsín, forseti Argentínu, en hann lagði sérstaka áherslu á nauðsyn þess að til væri ein stofnun á vegum Sameinuðu þjóðanna sem gengdi því hlutverki að vera eins konar „félagsleg samviska“.

Francis Blancard, forstjóri ILO, lauk að venju almennu umræðunum með ítarlegri ræðu. Í henni minnti hann á að þróunarlöndin hefðu verið andvíg því að sett yrðu almenn ákvæði um félagsmál í GATT-samkomulagið, fyrst og fremst vegna þess að slík ákvæði gætu leitt til viðskiptahindrana. Forstjórinn taldi að það væri tímabært fyrir Alþjóðavinnuálagstofnunina að taka á ný til umfjöllunar spurninguna um lágmarksstaðla, þ.e. umfjöllun um réttmæt lágmarksréttindi í atvinnulífnum. Hann sagði að það væri mikilvægt að leggja áherslu á að staðlar ILO gengdu ekki því hlutverki að bæta samkeppnisstöðu. Mikilvægi þeirra fælist fyrst og fremst í því markmiði að bæta félagsleg kjör vinnandi fólks. Með þetta í huga væri þýðingarmikið að starfi Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar á sviði stöðlunar væri fylgt eftir með öflugri þróunaraðstoð þannig að launafólk í þriðja heiminum fengi notið bættra lífskjara og betri vinnuskilyrða.

Samtals tóku 257 ræðumenn þátt í almennu umræðunum.

2.4. FJÁRHAGSSTAÐA OG FJÁRHAGSÁÆTLUN

Fjárhagsnefnd er eina nefnd þingsins þar sem þingfulltrúar aðila vinnumarkaðarins hafa ekki atkvæðisrétt. Hvert aðildarríki ILO á einn fulltrúa í nefndinni. Hlutverk hennar er að fjalla um fjárhag stofnunarinnar og fjárhagsáætlun. Að þessu sinni snerust umræður um áætlun fyrir tveggja ára tímabilið 1988—89. Skoðanaágreiningur var með nefndarmönnum og urðu umræður um skeið allsnarpar. Formaður nefndarinnar var kjörinn P. Aitken frá Jamaika.

Stjórnarnefndin lagði fyrir þingið tillögu að fjárhagsáætlun fyrir framangreint tveggja ára tímabil að upphæð samtals 330 milljónir Bandaríkjadala. Um var að ræða hækkun frá fyrra tveggja ára tímabili úr 253 milljónum dala eða 18%. Miðað við verðgildi svissneska frankans fól tillagan í sér hlutfallslegan samdrátt um 0,5%.

Á fundum nefndarinnar kom fram andstaða við hækkun fjárhagsáætlunarinnar. Við almennar umræður lýsti forstjóri ILO, Francis Blancard, því yfir að hann væri reiðubúinn til að lækka fjárhagsáætlunina um 4,5 milljónir dala. Þetta yrði gert með því að fella niður framlag stofnunarinnar til tímabundinna kaupa á svissneskum frönkum. Enn fremur lofaði hann að endurskoða áætlunina fyrir fund stjórnarnefndar vorið 1988 í því augnamiði draga úr útgjöldum um 6,9 milljónir dala til viðbótar og koma með þeim hætti til móts við gagnrýni um of mikil útgjöld. Blancard kvaðst áhyggjufullur yfir skuldum aðildarríkjanna við ILO. Meira en helmingur þeirra hafði látið undir höfuð leggjast að greiða árgjald til stofnunarinnar að hluta eða fullu. Mörg höfðu ekki greitt árgjald ársins á undan, þ.e. 1986. Bandaríkin, Sovétríkin og Japan voru meðal ríkja sem ekkert höfðu greitt upp í árgjald ársins 1987.

Talsmenn aðila vinnumarkaðarins lýstu yfir fullum stuðningi við fjárhagsáætlunina og lögðu áherslu á að stjórnarnefndin hefði gætt fyllsta aðhalds við gerð hennar.

Andstaðan gegn tillögu stjórnarnefndarinnar kom einkum úr þremur áttum. Frá fulltrúum ríkja Suður-Ameríku, Austur-Evrópu og Bandaríkjanna. Fulltrúi Venesúela taldi það óviðunandi að vanda sem stofnaðist vegna gengisfalls Bandaríkjadals yrði velt yfir á aðildarríkin. Fjárhagsstaða ríkja Suður-Ameríku væri það slæm að þau gætu í besta falli greitt óbreytt árgjald í dölum. Af því leiddi að það yrði að lækka tillögu stjórnarnefndarinnar um 45 milljónir Bandaríkjadala.

Gagnrýni Austur-Evrópuríkja byggðist á svipaðari röksemdafærslu. Fulltrúar þeirra voru þeirrar skoðunar að stofnunin ætti sjálf að taka á sig tapið vegna verðfalls dalsins.

Talsmenn annarra ríkisstjórna kváðust reiðubúnir til að samþykkja tillögu stjórnarnefndar að fjárhagsáætlun eins og hún hafði verið lögð fram á þinginu. Talsmaður Norðurlandanna tók undir þetta sjónarmið. Hann lagði áherslu á það í ræðu sinni að fjárhagsvandi Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar ætti rætur að rekja til aðstæðna sem stofnunin réð ekki við, svo sem verðbreytinga á gjaldeyrismörkuðum og tregðu aðildarríkjanna til að greiða árgjöld. Það væri mikilvægt að stofnunin gerði allt til að draga úr óhagstæðum áhrifum sem þessar aðstæður sköpuðu en engu síður væru það aðildarríkin sjálf sem bæru ábyrgðina.

Prátt fyrir tillögu forstjóra alþjóðavinnuálagstofnunarinnar um niðurskurð og loforð um frekari samdrátt útgjalda var krafist atkvæðagreiðslu í fjárhagsnefndinni. Úrslit hennar voru þau að tillaga stjórnarnefndar eins og henni hafði verið breytt með tillögu forstjórans var samþykkt með 78 atkvæðum. Á móti voru 28 (fulltrúar ríkja Suður-Ameríku, Austur-Evrópu og Bandaríkjanna) og 3 sátu hjá.

Fyrri sjónarmið sem höfðu komið fram í umræðum í fjárhagsnefndinni voru endurtekin á allsherjarþinginu. Umræður voru ekki langar en aftur var krafist atkvæðagreiðslu. Það vakti athygli að fulltrúi Bandaríkjastjórnar breytti atkvæði sínu frá atkvæðagreiðslu í nefndinni og studdi fjárhagsáætlunina. Við atkvæðagreiðsluna var sú skýring gefin að með þessari breyttu afstöðu vildi Bandaríkjastjórn láta í ljós það álit að hún teldi að forstjóri ILO hefði gert allt sem í hans valdi stóð til að draga úr útgjöldum stofnunarinnar. Enn fremur kvað fulltrúinn ríkisstjórn sína hafa tekið tillit til óska fulltrúa aðila vinnuarkaðarins og fleiri aðila um stuðning við fjárhagsáætlunina. Atkvæðagreiðslan fór þannig að samþykkir voru 349, andvígir 56 og 19 sátu hjá.

Samþykkt fjárhagsáætlunarinnar felur í sér að framlag Íslands til Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar árið 1988 verður 0,03% af 162.430.000 Bandaríkjadölum eða 48.729 dalir.

Fulltrúi Íslands í fjárhagsnefndinni var Gylfi Kristinsson deildarstjóri.

2.5. FRAMKVÆMD SAMÞYKKTA OG TILLAGNA

Ein mikilvægasta og jafnframt fjölmennasta þingnefndin er nefnd sem fjallar um framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum og tillögum sem Alþjóðavinnuálagþingin hafa afgreitt. Á 73. Alþjóðavinnuálagþinginu áttu samtals sæti í nefndinni 183 fulltrúar. Fulltrúar ríkisstjórna voru 101, atvinnurekenda 28 og 54 voru fulltrúar launafólks. Auk þess fylgdist 31 fulltrúi fjölþjóðasamtaka með störfum nefndarinnar. Eftir nokkur átök bak við tjöldin náðist samstaða um formann sem var kosinn einróma. Það var fulltrúi ríkisstjórnar Nígeríu, F.O. Williams, sem varð fyrir valinu. Varaformenn voru kosnir A. Wisskirchen, atvinnurekendafulltrúi frá Þýska sambandslýðveldinu, og J.M. Houthuys, fulltrúi launafólks í Belgíu. Ritari var kosinn ríkisstjórnarfulltrúi Portúgals, M. C. Almeida-Riberiro. Fulltrúi ríkisstjórnar Íslands í nefndinni var Gylfi Kristinsson deildarstjóri. Kristján Þorbergsson lögfræðingur átti einnig sæti í nefndinni sem hélt 21 bókaðan fund þar af nokkra kvöld- og næturfundum.

Verkefni nefndarinnar er þrjúþætt. Hún fjallar um skýrslur sem aðildarríkjunum ber að gefa Alþjóðavinnuálagstofnuninni um framkvæmd alþjóðasamþykktar er þau hafa fullgilt,

sbr. 22. og 35. gr. stofnskrár stofnunarinnar. Einnig skal nefndin fara yfir upplýsingar um það hvort aðildarríkin hafi kynnt löggjafarsamkomum sínum innan tilskilins frests alþjóðasamþykktir og tillögur sem Alþjóðavinnumálaþingin hafa afgreitt, sbr. 19. gr. stofnskrárinnar. Loks fer nefndin yfir skýrslur aðildarríkjanna um framkvæmd ófullgiltrar alþjóðasamþykktar og tillagna sem ríkjunum ber að skila, einnig samkvæmt 19. gr.

Alþjóðavinnumálastofnunin undirbýr með ýmsum hætti störf nefndarinnar. Meðal annars fá þingfulltrúar í hendur álit sérfræðinganefndar sem gegnir því hlutverki að rannsaka framangreindar skýrslur aðildarríkjanna. Einnig er þess farið á leit við ríkisstjórnir að þær veiti þingnefndinni nánari upplýsingar ef einhver atriði eru óljós.

Nefndin samþykkti einróma að nota sömu vinnureglur og undanfarin ár. Þó var til þess tekið að nokkrar ríkisstjórnir hafa undanfarin ár látið undir höfuð leggjast að mæta á fundum nefndarinnar til að veita upplýsingar um einstök atriði þrátt fyrir eindregin tilmæli þar um. Með hliðsjón af þessu var ákveðið að hlutaðeigandi ríkisstjórnir yrðu boðaðar skriflega á fund nefndarinnar og nöfn þeirra birt í fréttablöðungi þingsins þeim til áminningar. Auk þess var ákveðið að ríkisstjórnna, sem ekki mættu á nefndarfundina þrátt fyrir þetta, yrði sérstaklega getið í skýrslu nefndarinnar til allsherjarþingsins.

Við almennar umræður í nefndinni lýstu margir ræðumenn, fyrst og fremst úr röðum fulltrúa launafólks, yfir óánægju sinni með fáar fullgildingar á árinu. Á árinu 1986 voru skráðar 35 fullgildingar, en 78 árið á undan. Hinn 31. desember 1986 voru fullgildingar samtals orðnar 5.300. Hins vegar var engri fullgildingu sagt upp á árinu.

Nokkrir ræðumenn gerðu að umtalsefni og lýstu ánægju sinni með álit nefndar sem fékk það verkefni að yfirfara starfsemi Alþjóðavinnumálastofnunarinnar á sviði stöðlunar. Töldu þeir ýmsar hugmyndir í nefndarálitinu allrar athygli verðar. Aðrir voru þeirrar skoðunar að í stað þess að semja nýjar alþjóðasamþykktir ætti að leggja áherslu á að endurskoða eldri samþykktir.

Þegar á heildina er litið fylgdu almennu umræðurnar í nefndinni þekktum línum. Fulltrúar frá Sovétríkjunum, Austur-Evrópu, Kúbu og Íran gagnrýndu eftirlitskerfi ILO. Kvartað var yfir því að sérfræðinganefndin væri ekki hlutlæg í störfum sínum og tæki ekki nægilegt tillit til ólíks þjóðskipulags. Aðrir fulltrúar í nefndinni sem tóku til máls mótmæltu þessari gagnrýni og lýstu yfir fullu trausti á sérfræðinganefndina.

Nefndin varði stærstum hluta af tíma sínum í að ræða athugasemdir við framkvæmd aðildarríkja á alþjóðasamþykktum. Að venju fóru umræður fram fyrst og fremst á milli talsmanna aðila vinnumarkaðarins og fulltrúa hlutaðeigandi ríkisstjórnar í nefndinni.

Það vakti athygli og ánægju að starf nefndarinnar hefur borið árangur. Á einu ári hefur lögum eða venju verið breytt í 40 tilvikum í 29 aðildarríkjum í samræmi við ábendingar sérfræðinganefndarinnar. Um er að ræða aðildarríki sem búa við ólíka stjórnarhætti og þjóðskipulag. Frá því að byrjað var að halda til haga upplýsingum af þessu tagi árið 1964 hefur verið tekið tillit til ábendinga nefndarinnar í samtals 1.670 tilvikum.

Í skýrslu nefndarinnar til allsherjarþingsins voru nokkur lönd tilgreind þar sem framkvæmd samþykktar hefur verulega batnað. Þetta gildir um framkvæmd Gvatemala á samþykkt nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess. Panama að því er varðar samþykkt nr. 68 um fæði og þjónustu áhafna á skipum. Enn fremur hafa stjórnvöld Úrúgvæ bætt framkvæmd ákvæða í samþykktum nr. 87 og 98 um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega og nr. 105 um afnám nauðungarvinnu.

Nokkur lönd hlutu þann vafasama heildur að fá nöfn sín skráð í svonefndan sérstakan hluta í skýrslu nefndarinnar, en hann fjallar um þau aðildarríki þar sem framkvæmd á alþjóðasamþykktum er verulega ábótavant. Í þessum hópi var Bangladess. Framkvæmd stjórnvalda þar í landi á ákvæðum samþykktar nr. 107 um vernd frumbyggja hefur komið nokkrum sinnum til umfjöllunar í nefndinni og gerði það einnig að þessu sinni. Hún beindi

þeim eindregnu tilmælum til ríkisstjórnarinnar að hún hlutaðist til um úrbætur í samræmi við athugasemdir sérfræðinganevndarinnar. Í skýrslu nefndarinnar er kvartað yfir framkomu ríkisstjórnar Dóminíkanska lýðveldisins sem ekki hefur svarað fjölmörgum spurningum sérfræðinganevndarinnar um framkvæmd samþykktar nr. 95 um verndun vinnulauna og nr. 105 um afnám nauðungarvinnu. Einnig samþykkti nefndin að geta Ekvador í sérstökum hluta skýrslu sinnar vegna aðgerðarleysis við að samræma löggjöf sína samþykktum nr. 87 og 98. Mesta rýmið í þessum hluta skýrslunnar fékk Pakistan sem ekki hefur sinnt um að framfylgja ákvæðum í fjölda samþykktar, þar á meðal ákvæðum í samþykktum nr. 29 og 105 sem fjalla um nauðungarvinnu, nr. 87 um félagafrelsi, nr. 96 um vinnumiðlunarskrifstofur sem taka laun fyrir störf sín og nr. 111 um misrétti með tilliti til atvinnu og starfs.

Að þessu sinni var ekki gerð athugasemd í skýrslu sérfræðinganevndarinnar við framkvæmd Íslands á fullgiltum samþykktum.

2.6. AUKIÐ FRAMBOÐ ATVINNU OG FÉLAGSLEGT ÖRYGGI

Eitt af helstu viðfangsefnum vinnumálalöpinga er afgreiðsla alþjóðasamþykktar og tillagna. Í þeim eru sett fram markmið til umbóta á vinnumarkaðinum. Á 73. Alþjóðavinnu-málalöpinginu voru drög að alþjóðasamþykktum og tillögum um tvö málefni til fyrri umræðu. Önnur drögin fjölluðu um öryggi og hollustu í byggingariðnaði, hin um aukið framboð atvinnu og félagslegt öryggi. Fjallað var um þessi efni hvort í sinni þingnefndinni.

Í þingnefndinni, sem fjallaði um drög að samþykkt og tillögu um aukið framboð atvinnu og félagslegt öryggi, áttu sæti 71 ríkisstjórnarfulltrúi, 60 fulltrúar atvinnurekenda og 64 fulltrúar launafólks. Ríkisstjórnarfulltrúi Hollands, K. van der Berg, var kosinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru kosnir F. Rey frá Mánáttu úr hópi atvinnurekenda og B. Seidman frá Bandaríkjunum en hann var fulltrúi launafólks.

Tvær skýrslur, „Employment promotion and social security - Report IV (1) and IV (2)“, sem alþjóðavinnu-málaskrifstofan hafði tekið saman voru lagðar til grundvallar við umræður í nefndinni. Í síðarnefndu skýrslunni voru sett fram drög að alþjóðasamþykkt og tillögu sem að hluta til er endurskoðun ákvæða í samþykkt nr. 44 og tillögu nr. 44 um bætur eða styrki til þeirra sem eru atvinnulausir gegn vilja sínum frá árinu 1934. En að öðru leyti er um ný ákvæði að ræða þar sem reynt er að leggja áherslu á tengslin á milli öruggar afkomu og aukins framboðs vinnu. Sérstaklega er mikilvægi vinnunnar dregið fram og bent á að stefna í efnahagsmálum eigi að miða að auknum hagvexti. Líta skuli á greiðslu atvinnuleysisbóta sem neyðarúrræði þegar aðrar leiðir reynast ófærar. Í nefndinni var mikill skoðana-ágreiningur á milli iðnríkja og þróunarlanda. Fulltrúar fyrrnefndu ríkjanna voru þeirrar skoðunar að félagslegt öryggi vegna atvinnuleysis ætti að taka til mannaflans í heild, annaðhvort með atvinnuleysistryggingum eða öðrum félagslegum aðgerðum. Sjónarmið iðnríkjanna náðu fram að ganga í skýrslu nefndarinnar til allsherjarþings. Í raun felur þessi niðurstaða í sér að þróunarlöndin koma til með að eiga í erfiðleikum með að fullgilda samþykkt með svo víðtæku ákvæði. Það er ljóst að þetta ákvæði verður til umfjöllunar á 75. þinginu sumarið 1988. Sú niðurstaða sem fæst í þingnefnd sem þá starfar mun ráða því hvort allsherjarþingið ákveður að afgreiða alþjóðasamþykkt um þetta málefni eða láta sitja við tillögu.

2.7. ÖRYGGI OG HOLLUSTA Í BYGGINGARIÐNAÐI

Fimmta dagskrármál vinnumálalöpingans var öryggi og hollusta í byggingariðnaði. Það var til fyrri umræðu og er að því stefnt að 75. Alþjóðavinnu-málalöpingið afgreiði alþjóðasamþykkt og tillögu um þetta efni í júní 1988.

Um þetta málefni, eins og önnur sem voru á dagskrá þingsins, var fjallað í þingnefnd. Samtals tóku þátt í starfi hennar frá 126 og allt upp í 145 fulltrúar þegar flest var.

Ríkisstjórnarfulltrúar u. þ. b. 65, fulltrúar atvinnurekenda u.þ.b. 40 og launafólks u.þ.b. 25. Á fyrsta fundinum kaus nefndin dr. J. Panzke frá Þýska alþýðulýðveldinu sem formann. Varaformenn voru kosnir Kanadamaðurinn J. Halliwell sem var úr hópi atvinnurekenda og F. Chiluba frá Zambíu úr hópi fulltrúa launafólks.

Aðdragandann að umfjöllun þingsins um þetta málefni má rekja til ákvörðunar stjórnar ILO um að endurskoða samþykkt nr. 62 um öryggisreglur í byggingariðnaðinum frá árinu 1937. Alþjóðavinnuáskrifstofan hafði undirbúið umræður í nefndinni með samantekt skýrslu „Safety and health in construction - Report V (2)“.

Nokkrar deilur urðu innan nefndarinnar, fyrst og fremst á milli fulltrúa aðila vinnumarkaðarins. Um var að ræða mismunandi skilning á hugtökum og í sumum tilvikum misskilning. Eitt þeirra atriða sem olli deilum var hugtakið „vinnustaður“. Ýmsum fulltrúum, t.d. ríkisstjórnarfulltrúa Noregs, fannst það hugtak sem nefndin samþykkti að nota í þeim drögum sem nú liggja fyrir of rúmt og þar með óljóst, sérstaklega vegna þess að síðar í drögunum er þess krafist að atvinnurekandi tryggji að vinnustaður sé öruggur með tilliti til slysa og heilsu starfsmanna. Ábyrgð atvinnurekanda samkvæmt drögunum er því mjög víðtæk. Samstaða náðist um að taka upp nýtt ákvæði um að hönnuðir eða verkfræðingar taki á hönnunarstigi tillit til öryggis og heilsu þeirra verkamanna sem vinna að byggingarframkvæmd, sjá um viðhald byggingar, endurbætur og niðurrif.

Eitt af því sem olli miklum umræðum í nefndinni var samstarf fleiri atvinnurekenda á sama vinnustaðnum. Ríkisstjórnarfulltrúi Kanada lagði fram breytingartillögu þar sem ábyrgð atvinnurekenda er betur skilgreind en í þeim drögum sem lágu fyrir nefndinni. Breytingartillagan var samþykkt. Fleiri atriði sem snerta orðalag og hugtök voru rædd. Ljóst er að nokkur þeirra bíða úrlausnar í seinni umræðu sem fram fer á 75. vinnuálagningu.

2.8. ÞRÓUNARAÐSTOÐ ALÞJÓÐAVINNUMÁLASTOFNUNARINNAR

Að jafnaði er þróunaraðstoð Alþjóðavinnuáskrifstofnunarinnar tekin á dagskrá Alþjóðavinnuálagningarsins á tíu ára fresti. Síðast gerðist þetta árið 1977 þegar forstjóri stofnunarinnar fjallaði um þessa starfsemi í ársskýrslu sinni. Umræður á 73. þinginu voru undirbúnar af alþjóðvinnuáskrifstofunni með skýrslu sem ber heitið „The Role of the ILO in Technical Co-operation“. Í skýrslunni er gerð grein fyrir umfangi þróunaraðstoðar ILO. Þar kemur fram að aðstoðin hefur tvöfaldast frá árinu 1977 eða vaxið úr 50 milljónum Bandaríkjadala í 100 milljónir dala. Helmingurinn af þessu fjármagni kemur frá tveimur sjóðum Sameinuðu þjóðanna (S.þ.), það er þróunarsjóði S.þ. (UNDP) og sjóði S.þ. til aðstoðar þjóðarbrotum (UNFPA). Frjáls framlög eru um 40% og hafa farið vaxandi á undanförunum árum.

Síðasta áratug hafa áherslur verið að breytast. Í upphafi hans var aðstoðinni fyrst og fremst beint til ríkja Suður-Ameríku. Á seinni árum hefur hlutur ríkja í syðri hluta Afríku farið vaxandi.

Þótt þróunaraðstoðin hafi aukist mikið sl. tíu ár kemur tiltölulega lítið í hlut hvers lands vegna þess að árlega er u. þ. b. 100 ríkjum veitt aðstoð.

Þingnefndin sem fjallaði um þróunaraðstoð ILO hélt samtals 9 fundi. Formaður var kosinn Khaleed Taher, ríkisstjórnarfulltrúi frá Líbanon. Varaformenn voru kosnir úr röðum fulltrúa aðila vinnumarkaðarins. Úr hópi fulltrúa atvinnurekenda var kosinn Nasr frá Líbanon og Diop frá Senegal úr hópi launafólks.

Í almennum umræðum í nefndinni lögðu flestir ræðumenn áherslu á mikilvægi aðstoðar ILO við þróunarlöndin. Sérstaklega var bent á að það þríhliða samstarf sem liggur til grundvallar starfsemi Alþjóðavinnuáskrifstofnunarinnar, á milli stjórnvalda og aðila vinnu- markaðarins, er vel til þess fallið að stuðla að framförum í atvinnuálagningu og menntun launafólks.

Margir ræðumanna gerðu að umtalsefni hlutverk þróunarsjóðs Sameinuðu þjóðanna (UNDP) sem samræmingaraðila í löndum sem njóta þróunaraðstoðar. Fulltrúar ríkisstjórna voru nær undantekningarlaust ánægðir með starfsemi sjóðsins, en afstaða fulltrúa aðila vinnumarkaðarins var frekar neikvæð. Þessi afstaða var rökstudd með því að benda á að sjóðurinn hefði engum skyldum að gegna við atvinnurekendur og launafólk.

Í nefndinni var ítarlega rætt um framtíðarhlutverk ILO á sviði þróunaraðstoðar. Meiri hluti ræðumanna tók undir þá tillögu að í framtíðinni skyldi þróunaraðstoðinni í ríkari mæli beint til verkefna þar sem sérþekking og reynsla stofnunarinnar kæmi að sem bestum notum. Í þessu sambandi var fyrst og fremst bent á aðgerðir til að vinna bug á atvinnuleysi, svo sem aukna áherslu á starfsmenntun í atvinnulífínu og aðrar aðgerðir sem stefna að því að auka hæfni mannaflans á vinnumarkaðnum.

Skýrsla nefndarinnar og tillögur um hlutverk ILO á sviði þróunaraðstoðar voru samþykktar einróma af allsherjarþinginu.

2.9. KYNÞÁTTAÐSKILNAÐARSTEFNAN Í SUÐUR-AFRÍKU

Allt frá 67. Alþjóðavinnumálaþinginu sem haldið var árið 1981 hefur verið fjallað um kynþáttáðskilnaðarstefnu stjórnvalda í Suður-Afríku í sérstakri þingnefnd. Á 73. þinginu áttu samtals sæti 50 fulltrúar í nefndinni, þ.e. 20 ríkisstjórnarfulltrúar, 10 atvinnurekenda-fulltrúar og 20 fulltrúar launafólks. Formaður var kosinn vinnumálaráðherra Tansaníu, Paul Bomani. Ritari og talsmaður nefndarinnar var fulltrúi ríkisstjórnar Svíþjóðar, Lars Danielsson. Af vestrænum ríkjum áttu að þessu sinni sæti í nefndinni fulltrúar Bandarík-anna, Belgíu, Danmerkur og Svíþjóðar.

Eins og undanfarin ár fjölluðu umræðurnar í nefndinni að verulegu leyti um atriði sem komu fram í hinni árlegu skýrslu forstjóra alþjóðavinnumálastofunnar um ástand og horfur í suðurhluta Afríku. Í þessari sérstöku skýrslu forstjórans er einnig fjallað um aðgerðir sem ríkisstjórnir og samtök atvinnurekenda og launafólks hafa beitt sér fyrir í samræmi við tilmæli fyrri vinnumálaþinga.

Almennar umræður í nefndinni voru nokkuð langdregnar og að stærstum hluta upptalning á því hvað einstök aðildarríki og samtök höfðu tekið sér fyrir hendur til að vinna gegn kynþáttáðskilnaðarstefnu stjórnvalda í Suður-Afríku. Flestir ræðumenn fordæmdu stefnu Suður-Afríku í þessum málum en þegar kom að því að skilgreina leiðirnar til að vinna gegn henni var mikill skoðanaágreiningur uppi. Almennu voru ræðumenn þeirrar skoðunar að ástandið hefði versnað undanfarin ár í suðurhluta Afríku. Nokkrir bentu á að þrátt fyrir þetta virtist almenningsálitid í heiminum ekki líta ástandið eins alvarlegum augum og árið áður. Þetta gæfi til kynna að ritskoðun stjórnvalda í Suður-Afríku hefði heppnast. Mörg vestræn ríki voru gagnrýnd fyrir áhugaleysi á málinu. Í því sambandi voru Norðurlöndin undantekning, en þeim var hrósað fyrir framgöngu þeirra í þessu málefni.

Að þessu sinni mælti nefndin með aðgerðum á fleiri sviðum en áður. Hún lagði áherslu á eftirfarandi:

- víðfeðmar og skuldbindandi aðgerðir Sameinuðu þjóðanna og eftirlit með því að refsiaðgerðum verði fylgt eftir. Eftirlit verði í samvinnu við Alþjóðasiglingamálastofnunina, Skipaskráningu Lloyds og Skiparannsóknarskrifstofunnar (Shipping Research Bureau).
- öllum samskiptum verði hætt á sviðum stjórn-, her-, menningar-, íþrótt- og utanríkis-mála.
- verslun, viðskipti og lánastarfsemi verði stöðvuð.
- fjármagn sem ætlað er til fjárfestingar verði dregið frá Suður-Afríku og flutt til nágrennalandanna.

Mælt var með því að Alþjóðavinnuárástofnunin boði til þríliða ráðstefnu til að ræða aðgerðir sem hægt er að beita gegn kynþáttaðskilnaðarstefnunni og hinu ólöglega hernámi Namibíu. Hugmyndin er að ráðstefnan undirbúi endurskoðun yfirlýsingar ILO frá 1981 um kynþáttaðskilnaðarstefnuna. Í atkvæðagreiðslu var skýrsla nefndarinnar afgreidd til allsherjarþingsins með 39 atkvæðum gegn einu. Vinnumálaráðherra Svíþjóðar, Anna-Greta Lejon, flutti ræðu í nafni Norðurlandanna við umræður um skýrsluna á allsherjarþinginu. Ræðan hafði að geyma harðorða lýsingu á þróuninni í Suður-Afríku og Namibíu. Í fyrsta skipti voru greidd atkvæði um skýrslu nefndarinnar á allsherjarþinginu. Það var gert að kröfu Stóra-Bretlands. Samtals greiddu 331 atkvæði með samþykkt skýrslunnar, 8 voru á móti og 26 sátu hjá. Norðurlöndin greiddu atkvæði með samþykkt hennar.

2.10. ÁLYKTUNARTILLÖGUR

Um tillögur til þingsályktana um málefni sem eru utan dagskrár Alþjóðavinnuárástofningsins er fjallað í 17. gr. þingskapa ILO. Þar er m.a. kveðið á um það að því einungis megi hreyfa máli sem ekki er á dagskrá að þingfulltrúi hafi afhent forstjóra alþjóðavinnuárástofnunar tillögu um það 15 dögum fyrir setningu Alþjóðavinnuárástofningsins. Á þinginu er fjallað um þær tillögur sem berast þinginu með þessum hætti í sérstakri þingnefnd, ályktunarnefnd (Resolutions Committee).

Samtals áttu sæti í nefndinni 207 þingfulltrúar þegar flest var. Þar af voru ríkisstjórnarfulltrúar 80, fulltrúar atvinnurekenda voru 48 og fulltrúar launafólks voru 79. Formaður nefndarinnar var kosinn Califice, fulltrúi ríkisstjórnar Belgíu og fyrrverandi vinnumálaráðherra. Varaformenn nefndarinnar voru kosnir úr röðum fulltrúa aðila vinnumarkaðarins. Þeir sem hlutu kosningu voru Rowe, atvinnurekendafulltrúi frá Nýja Sjálandi, og Bretinn Morton sem var fulltrúi launafólks. Fulltrúar ríkisstjórnar Íslands í nefndinni voru Kristinn Árnason sendiráðsritari og Gylfi Kristinsson deildarstjóri. Guðmundur J. Guðmundsson tók einnig þátt í störfum nefndarinnar.

Ályktunarnefndinni höfðu borist 15 tillögur. Flutningsmenn flestra voru úr röðum launafólks en nokkrar voru bornar fram af ríkisstjórnnum. Í þeim hópi voru ríkisstjórnir Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar sem lögðu fram tillögu um aðgerðir gegn misnotkun áfengis og annarra ávana- og vímuefna í atvinnulífnum. Einnig fluttu hinar norrænu ríkisstjórnir tillögu um verndun réttinda starfsmanna sem eru í þjónustu fyrirtækja sem taka að sér verkefni á erlendri grund. Ríkisstjórnir landa í Austur-Evrópu lögðu fram tillögur sem voru umdeildari, t.d. tillögu um atvinnu og þróun.

Vinnan í nefndinni hófst á því að flutningsmenn kynntu framlagðar tillögur. Að lokinni kynningunni voru gerðar tilraunir til að fella saman tillögur sem fjölluðu um svipuð málefni. Með þessum hætti tókst að fella saman fjórar tillögur um ár Sameinuðu þjóðanna um aðgerðir í þágu húsnæðisleysingja, og tvær tillögur um þróun og aukið framboð atvinnu. Fyrir nefndinni lágu því ellefu tillögur. Samkvæmt verklagsreglum nefndarinnar skal hún í leynilegri atkvæðagreiðslu kjósa í forgangs röð fimm tillögur sem fyrst skal taka til afgreiðslu. Þar sem nefndin kemst einungis yfir að fjalla um mjög takmarkaðan fjölda tillagna er atkvæðagreiðslan eitt af því mikilvægasta sem gerist á nefndarfundunum og er sá atburður sem venjulega er fylgst með af hvað mestri eftirvæntingu af þingheimi.

Úrslit kosninganna um forgangs röðun tillagna voru eftirfarandi:

1. Ár Sameinuðu þjóðanna um aðgerðir í þágu húsnæðisleysingja og hlutverk ILO í því sambandi (hlaut 530.195 vegin atkvæði).
2. Ályktun um að minnst þess að 40 ár eru liðin frá afgreiðslu ILO samþykktar nr. 87 um félagafrelsi og vendun þess (446.648 atkvæði).
3. Aðgerðir gegn misnotkun áfengis og fíkniefna á vinnustöðum (351.953 atkvæði).

4. Verndun réttinda þeirra starfsmanna sem eru í þjónustu fyrirtækja sem taka að sér verkefni á erlendri grund (336.673 atkvæði).
5. Þróun og aukid framboð atvinnu (303.939 atkvæði).

Þingnefndinni tókst að afgreiða 3 fyrstu tillögurnar til allsherjarþingsins. Umfjöllun nefndarinnar um hverja tillögu fyrir sig hófst með almennum umræðum þar sem ræðumenn gerðu grein fyrir afstöðu sinni til tillögunnar, aðstæðum í heimalandinu og beindu ítarlegum spurningum til tillöguflytjenda. Að loknum almennum umræðum var gengið til afgreiðslu á breytingar- og viðaukatillögum. Nefndin samþykkti nokkrar breytingar á öllum tillögnum og voru þær afgreiddar þannig breyttar einróma til allsherjarþingsins sem samþykkti þær mótaskvæðalaust.

Sameinuðu þjóðirnar hafa lýst árið 1987 sem ár hinna húsnæðislausu. Fyrsta tillagan sem tekin var til afgreiðslu í þingnefndinni fjallar um aðgerðir sem Alþjóðavinnuálastofnuninni ber að beita sér fyrir í þessu sambandi. Í tillögunni eru aðildarríki ILO hvött í samráði við samtök aðila vinnumarkaðarins til að auka framboð á húsnæði, sérstaklega fyrir þá sem eru fátækastir, enn fremur að hyggja að vandamálum þeirra fjölskyldna sem búa aðskildar vegna þess að fjölskyldumeðlimir vinna utan heimahéraðs eða erlendis. Þá er því beint til stjórnarnefndar alþjóðavinnuáskrifstofunnar að leggja sérstaka áherslu við undirbúning fjárhagsáætlunar fyrir tímabilið 1990—1995 á rannsóknir, upplýsingamiðlun, fundi og tækniadstoð sem getur orðið að liði við að ná þeim markmiðum sem sett eru í áætlun Sameinuðu þjóðanna í húsnæðismálum. Því er einnig beint til stjórnarnefndarinnar að hún beiti sér fyrir endurskoðun á tillögu nr. 115 um húsnæðismál verkamanna með það að augnamiði að hún verði tekin til umfjöllunar á Alþjóðavinnuálagi.

Önnur þingsályktunartillagan sem samþykkt var á vinnuálaginu er um 40 ára afmæli samþykktar nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess. Hún er álitin ein af grundvallarsamþykktum stofnunarinnar. Í ályktuninni eru þau aðildarríki sem enn hafa ekki fullgilt samþykktina eindregið hvött til að stíga það skref. Jafnframt er því beint til þeirra aðildarríkja sem hafa fullgilt hana að þau geri átak í að framkvæma ákvæði samþykktarinnar, svo sem með því að samræma lög og lagaframkvæmd ákvæðum hennar.

Þriðja ályktunartillagan sem þinginu vannst tími til að afgreiða var borin fram af fulltrúum ríkisstjórna Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar. Tillagan var fyrst lögð fram á 72. Alþjóðavinnuálaginu en náði ekki fram að ganga.

Í tillögunni felast tilmæli til ríkisstjórna og samtaka aðila vinnumarkaðarins að marka stefnu á landsvísu við skipulagningu menntunar, starfsþjálfunar eða starfsráðgjafar sem miði að vörnum gegn misnotkun áfengis og ávana- og fíkniefna á vinnustöðum eða annars staðar í þjóðfélaginu. Enn fremur er lögð áhersla á virkt samráð stjórnvalda við samtök atvinnurekenda og launafólks um stefnumótun á landsvísu, í stofnunum og fyrirtækjum gegn neyslu áfengis og annarra ávana- og fíkniefna og um framkvæmd aðgerða á þessu sviði, sérstaklega hvað varðar starfsendurhæfingu og félagslega aðlögun. Þá er því m.a. beint til stjórnarnefndar ILO að leggja fyrir forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar að veita þeim verkefnum viðeigandi forgang sem fela í sér andóf gegn misnotkun vímuefna og efla þau viðfangsefni stofnunarinnar sem beinast að rannsóknum á skaða sem misnotkun vímuefna veldur á vinnustöðum.

Þess skal getið að þegar allsherjarþingið hafði samþykkt tillöguna um aðgerðir gegn misnotkun áfengis og fíkniefna á vinnustöðum lýsti forstjóri ILO því yfir að hún yrði send þegar í stað ráðstefnu Sameinuðu þjóðanna um vímuefni sem haldin var í Vínarborg um þetta leyti.

2.11. BREYTINGAR Á ÞINGSKÖPUM ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGSINS

Nefnd um þingsköp Alþjóðavinnumálapingsins var kölluð saman til fundar til þess að fjalla um tillögur til breytinga á þingsköpum vinnumálapingsins og breytingar á ákvæðum um svæðisbundnar ráðstefnur ILO, sbr. 38. gr. stofnskrárinnar. Ríkisstjórnarfulltrúi Austurríkis, O. Martinek, var kosinn formaður nefndarinnar. Varformenn voru kosnir C. Hak, atvinnurekendafulltrúi frá Hollandi, og J. Svenningsen, fulltrúi launafólks í Danmörku.

Í fyrstu tillögunni felst viðauki við 11. gr. þingskapanna sem fjallar um reglur sem ber að fylgja þegar málefni eru tekin til almennrar umræðu á dagskrá Alþjóðavinnumálapingsins. Í greinina hefur vantað ákvæði um að alþjóðavinnumálaskrifstofan verði að senda þingfulltrúum skýrslur sem leggja skal til grundvallar umræðum fyrir ákveðinn eindaga. Úr þessu er bætt í viðaukatillögunni. Samkvæmt henni skal senda ríkisstjórnnum aðildarríkjanna skýrslurnar ekki síðar en tveimur mánuðum fyrir þingsetningu.

Enn fremur voru lagðar til breytingar á 38. og 39. gr. þingskapanna sem miða að því að samtök atvinnurekenda og launafólks geti með tryggum hætti átt þátt í undirbúningi að samningu staðla um aðstæður og samskipti á vinnumarkaðinum. Samkvæmt breytingunum eiga ríkisstjórnir að ráðfæra sig við heildarsamtök aðila vinnumarkaðarins áður en svör við spurningalistum um alþjóðasamþykktir og tillögur eru send alþjóðavinnumálaskrifstofunni. Ef aðilarnir láta frá sér fara sín eigin svör eða athugasemdir skal þeirra getið í skýrslunum til þingsins.

Fyrir nefndinni lágu breytingar á 40. og 65. gr. Samkvæmt þeim er krafist stuðnings $\frac{2}{3}$ hluta atkvæða í atkvæðagreiðslu í þingnefnd við ályktun þess efnis að nefndin leggi til að drög að tillögu verði lögð fram á allsherjarþingi sem drög að alþjóðasamþykkt. Þetta ákvæði á við síðari umræðu um hlutaðeigandi tillögu. Loks lá fyrir nefndinni viðaukatillaga frá stjórnarnefndinni við reglur um ráðstefnur fyrir tiltekin svæði, sbr. 38. gr. stofnskrárinnar. Í tillögunni eru tekin af öll tvímæli um skyldur ríkisstjórnar sem samþykkir að taka þátt í slíkri ráðstefnu að standa straum af kostnaði við að senda fullskipaða sendinefnd með sama hætti og um Alþjóðavinnumálaping væri að ræða. Í því felst að greiða ferða- og upphaldskostnað fyrir fjóra fulltrúa, þ.e. tvo ríkisstjórnarfulltrúa og sinn fulltrúann frá hvorum heildarsamtökum aðila vinnumarkaðarins.

Allsherjarþingið samþykkti ofangreindar tillögur mótatkvæðalaust.

2.12. KOSNING TIL STJÓRNARNEFNDAR

Stjórnarnefnd fer með æðsta vald Alþjóðavinnumálastofnunarinnar á milli þinga stofnunarinnar. Samkvæmt núgildandi ákvæðum skipa 56 menn nefndina, þ.e. 28 fulltrúar ríkisstjórna, 14 fulltrúar atvinnurekenda og jafnmargir fulltrúar launafólks. Auk þess hafa 46 varamenn í stjórn öll sömu réttindi önnur en atkvæðisrétt. Fulltrúar þeirra 10 ríkja sem eiga fastasæti í stjórnarnefnd hafa ekki varamenn. Þess skal getið að á 72. Alþjóðavinnumálapinginu voru samþykktar veigamiklar breytingar á stofnskrá ILO. Meðal breytinga er fjölgun fulltrúa í stjórnarnefnd sem verða 112 (56—28—28) þegar þær ganga í gildi. Jafnframt eru fastasæti afdnum og einnig sá munur sem er á aðal- og varamönnum. Kjörtíminn verður óbreyttur, þrjú ár.

Á 73. þinginu fóru fram kosningar til stjórnarnefndar. Að því hafði verið stefnt að þær gætu farið eftir breyttum ákvæðum stofnskrárinnar en það tókst ekki. Kosning fulltrúa ríkisstjórna til stjórnarnefndarinnar er venjulega staðfesting á óformlegu samkomulagi á milli þessara aðila um skipan nefndarinnar. Þetta samkomulag byggir á því að í stjórnarnefnd sitji ákveðinn fjöldi fulltrúa fjögurra landsvæða, þ.e. Afríku, Ameríku, Asíu og Evrópu. Ríkisstjórnarfulltrúar hvers landsvæðis skulu ná samkomulagi um skiptingu sæta á milli aðildarríkja á hlutaðeigandi landsvæði. Samkvæmt slíku samkomulagi frá árinu 1978

fellur eitt sæti aðalmanns og þrjú varamannssæti í hlut Vestur-Evrópu. Það felur einnig í sér að Norðurlöndunum ber að jafnaði eitt sæti varamanns í stjórnarnefndinni og skulu þau skiptast á um að skipa það. Á síðasta kjörtímabili háttaði þannig til að í hlut Norðurlanda féll sæti aðalmanns og varamanns. Þau voru skipuð fulltrúum Finnlands og Noregs. Samkvæmt samkomulagi Norðurlandanna var fulltrúi Svíþjóðar kosinn til setu í stjórnarnefndinni næsta kjörtímabil. Ísland hefur hvorki átt aðal- eða varafulltrúa í stjórnarnefnd en hefur látið í ljós áhuga á sæti í stjórnarnefnd kjörtímabilið 1990—93. Skipan stjórnarnefndar kjörtímabilið 1987—90 kemur fram á fylgiskjali VII.

3. 74. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGIÐ 1987

3.1. SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA

74. Alþjóðavinnuálagningið var háð í Genf dagana 24. september til 9. október 1987. Um var að ræða aukabing sem var helgað málefnum sjómanna. Þetta var í tíunda skipti sem þing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (ILO) fjallar sérstaklega um málefni þeirra.

Samtals tóku þátt í þinginu 700 fulltrúar ríkisstjórna, útgerðarmanna og samtaka sjómanna, alls frá 77 aðildarríkjum. Að þessu sinni gat ekki orðið af þátttöku af hálfu Íslands.

Á dagskrá þingsins voru eftirtalin atriði:

1. Skýrsla forstjóra alþjóðavinnuálagningastofunnar.
2. Aðbúnaður skipverja.
3. Félagslegt öryggi skipverja.
4. Heilsuvernd og læknishjálpi við skipverja.
5. Endurskoðun samþykktar og tillögu um heimsendingu skipverja.

Werner Dollinger, fyrrverandi samgönguráðherra Þýska sambandslýðveldisins, var kosinn forseti þingsins. Í ræðu sem hann flutti við upphaf þingsins fjallaði hann stuttlega um tilgang þess. Dollinger benti á að Alþjóðavinnuálagningið kæmi árlega saman til að takast á við málefni sem snerta vinnuáðstæður og félagslegt öryggi launafólks. Það væri því eðlileg spurning hvers vegna nauðsynlegt væri að stofna til sérstaks þinghalds um málefni sjómanna. Hann sagðist vilja svara spurningunni með því að vekja athygli á sérstöðu þeirra hvað varðaði vinnustað, sem væri hvort tveggja í senn vinnustaður og heimili, og í mörgum tilvikum dveldu þeir fjarri fjölskyldum og öðrum ástvinum um lengri eða skemmri tíma. Einnig mætti benda á ráðningarsamninga, vinnuskilyrði, félagslegt öryggi og heimsendingu.

Dollinger taldi upp nokkrar alþjóðasamþykktir og tillögur sem Alþjóðavinnuálagningin hafa afgreitt og snerta sérstaklega sjómenn. Það kom fram að frá stofnun ILO hafa verið afgreiddar 32 samþykktir, en nokkrar hafa verið endurskoðaðar, og 25 tillögur. Hann sagði að þessar samþykktir hefðu haft áhrif á þróun laga og venju sem varða samskipti sjómanna og útgerðarmanna alls staðar í heiminum. Skipulag Alþjóðavinnuálastofnunarinnar sem byggir á samstarfi þriggja aðila, þ.e. ríkisvalds, atvinnurekenda og launafólks skapaði hagstæðar aðstæður sem gerðu þetta kleift.

Á þinginu voru kosnar nokkrar nefndir til að fjalla um dagskrármál þingsins. Meðal þeirra voru nefnd um aðbúnað (Committee on Welfare), nefnd um félagslegt öryggi (Committee on Social Security), nefnd til að fjalla um læknishjálpi við skipverja (Committee on Medical Care), nefnd um heimsendingu skipverja (Committee on Repatriation) og ályktunarnefnd (Resolutions Committee). Á fundum nefndanna voru rædd málefni 2 til 5 á dagskrá þingsins. Í ályktunarnefnd var fjallað um tillögur til þingsályktana sem borist höfðu forstjóra ILO í samræmi við 17 gr. þingskapa Alþjóðavinnuálagningarsins. Samtals bárust forstjóranum 26 þingsályktunartillögur.

3.2. SKÝRSLA FORSTJÓRA

Á allsherjarþingi Alþjóðavinnumálaþingsins er verulegum tíma varið í að ræða skýrslu forstjóra. Það er fyrir því löng hefð að forstjóri alþjóðavinnumálaþings tafi til umfjöllunar í skýrslu sinni til reglulegra vinnumálaþinga málefni sem er ofarlega á baugi og snertir afmarkað svið vinnumarkaðsmála. Þessi hefð tekur einnig til aukþinga stofnunarinnar sem fjalla um málefni sjómanna. Skýrsla forstjóra er einnig þar grundvöllur almennra umræðna með sama hætti og á reglulegum vinnumálaþingum.

Skýrsla forstjóra er send þingfulltrúum fyrir þingsetningu. Að þessu sinni skiptist hún í þrjá hluta.

Fyrsti hlutinn fjallar um þróun farskipaútgerðar og breytingar á farmennsku. Í þessum hluta kemur fram að fáir hafi spáð því árið 1976, þegar síðast var haldið vinnumálaþing sem var helgað málefnum sjómanna, að komandi áratugur yrði áratugur vonbrigða fyrir skipaútgerð. Of mikil flutningsgeta og lág farmgjöld hafa knúið útgerðarmenn til að grípa til viðtækra sparnaðarráðstafana sem fyrst og fremst hafa beinst að launakostnaði. Í mörgum tilvikum hafa slíkar ráðstafanir ekki dugað til að bjarga útgerðarfyrirtækjum frá gjaldþroti. Það hefur komið niður á sjómönnum. Atvikum, þar sem kröfur annarra lánardrottna hafa gengið fyrir greiðslu heimsendingarkostnaðar, hefur fjölgað. Vopnaðar árásir á kaupskip eru tíðari og þjófnaður á varningi hefur aukist. Á síðasta áratug hefur öryggi sjómanna farið þverrandi. Við þessu þurfa ríkisvaldið og samtök sjómanna og útgerðarmanna að bregðast.

Í öðrum hlutanum tekur forstjórinn til rannsóknar aðstæður og vinnuskilyrði sjómanna. Meðal þess sem tekið er til sérstakrar athugunar er þjónusta vinnumiðlunar og ráðningar, þjálfun og vottorð um hæfni, laun og vinnutími, orlof, fæði og aðbúnaður, öryggi og hollustuhættir, heimsending, læknishjálp við skipverja og félagslegt öryggi.

Þriðji hlutinn er um þá starfsemi Alþjóðavinnumálastofnunarinnar sem tengist sjómennsku. Þar kemur fram að starfsemi alþjóðavinnumálaþings á þessu sviði byggir á þingsályktun síðasta vinnumálaþings sem var helgað málefnum sjómanna en það var haldið árið 1976. Í ályktuninni er lögð áhersla á rannsóknir á framkvæmd ákvæða í alþjóðasamþykktum sem snerta félagslegt öryggi og vinnuskilyrði skipverja. Einnig eru í ályktuninni lögð drög að undirbúningi málefna sem þingið vill taka til sérstakrar athugunar á næsta vinnumálaþingi sem fjallar um málefni skipverja. Í þessu sambandi er bent á aðbúnað og félagslegt öryggi skipverja. Þá er lagt fyrir alþjóðavinnumálaþingunni að taka saman í eitt kver allar samþykktir og tillögur sem taka til málefna skipverja og undirbúa drög að alþjóðasamþykkt um læknishjálp um borð í skipum og þjálfun skipverja í aðhlyningu og hjúkrun veikra og slasaðra. Loks er ILO falið, samkvæmt tillögunni, að skipuleggja leiðbeiningarrit sem henta við starfsmenntun sjómanna.

3.3. AÐBÚNAÐUR SKIPVERJA

Alþjóðavinnumálastofnunin hefur frá upphafi látið sig miklu skipta vinnuumhverfi landverkafólks. Stofnunin hefur einnig fjallað um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfnum. Dæmi um þetta eru tillögur sem afgreiddar voru af Alþjóðavinnumálaþingi fyrst árið 1936 og seinna árið 1970. Umfjöllun 74. vinnumálaþingsins um málefni sem snerta aðbúnað skipverja á rót að rekja til ályktunartillögu sem samþykkt var á 62. Alþjóðavinnumálaþinginu sem haldið var árið 1976.

Fyrir þessu þingi lágu drög að samþykkt og tillögu um þetta efni en þau höfðu verið afgreidd af undirbúningsráðstefnu sem var haldin í Genf 5. — 16. maí 1986.

Í samræmi við þær verklagsreglur sem í gildi eru um Alþjóðavinnumálaþingið var fjallað um aðbúnað sjómanna í einni af nefndum þingsins. Í almennum umræðum í nefndinni var töluvert rætt um það hvernig standa ætti straum af kostnaði við að koma upp og reka þá aðstöðu fyrir skipverja sem samþykktin gerir ráð fyrir. Fulltrúar launafólks lögðu til að lagt

yrði sérstakt hafnargjald á skip og rynni í sjóð til að kosta uppbyggingu á aðstöðu fyrir skipverja. Fulltrúar atvinnurekenda í nefndinni voru andvígir þessari hugmynd. Talsmaður Noregs, sem einnig hafði orð fyrir Danmörku, Finnlandi og Svíþjóð, lýsti því álitni að stjórnvöld ættu að greiða þennan kostnað með sama hætti og þau gera nú þegar um er að ræða þjónustu við borgarana almennt. Niðurstaðan varð sú að það er gert ráð fyrir því að stjórnvöld skuldbindi sig til að útvega fjármagn og geri þannig kleift að aðstöðu og þjónustu við skipverja verði komið upp.

Samþykktin um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn telur samtals 21 grein. Flestar greinarnar eru almennt orðaðar. Þetta er gert til að freista þess að sem flestar þjóðir fullgildi samþykktina. Hins vegar er að finna í tillögunni ítarlega útfærslu á einstökum ákvæðum, svo sem lýsingu á þeirri aðstöðu sem almennt er talið að skipverjar eigi að hafa aðgang að um borð í skipum og meðan höfð er viðkoma í höfn.

Samþykktin og tillagan eru prentaðar hér með sem fylgiskjöl merkt I og V.

3.4. FÉLAGSLEGT ÖRYGGI SKIPVERJA

Eins og áður er komið fram var fjallað um félagslegt öryggi skipverja í einni af nefndum þingsins. Til grundvallar umræðum í nefndinni voru tvær skýrslur og drög að alþjóðasamþykkt og tillögu sem höfðu verið undirbúnar af alþjóðavinnuáskrifstofunni.

Nefndin hélt samtals tíu fundi og skilaði til allsherjarþingsins endurskoðuðum drögum að alþjóðasamþykkt og tillögu um félagslegt öryggi skipverja. Samþykktin og tillagan leysa af hólmi Samþykkt um sjúkratryggingu sjómanna frá árinu 1936 og Samþykkt um félagslegt öryggi sjómanna sem Alþjóðavinnuálagið afgreiddi árið 1946. Allsherjarþingið samþykkti drög nefndarinnar einróma.

Nýja samþykktin um félagslegt öryggi skipverja skiptist í sex kafla og samtals 38 greinar. Í fyrsta kaflanum eru almenn ákvæði, meðal annars skilgreiningar á hugtökum sem fyrir koma í texta samþykktarinnar.

Annar kaflinn ber yfirskriftina „Tryggingarvernd: Almennar kröfur“. Í kaflanum eru settar fram lágmarkskröfur og hámarkskröfur, um þá vernd sem aðildarríki samþykktarinnar skal veita skipverjum að landslögum. Á það er lögð áhersla að skipverjar og skyldulið þeirra njóti sömu tryggingaverndar og landverkfólks. Rétt er að vekja á því athygli að í nokkrum greinum þessa kafla samþykktarinnar er vísað til Samþykktar nr. 102 um lágmark félagslegrar þjónustu frá 1952 en Ísland hefur fullgilt nokkra kafla í þeirri samþykkt.

Um ábyrgð útgerðarmanna er fjallað í þriðja kafla. Í 13. gr. er sett fram sú almenna regla að útgerðarmanni sé skylt að sjá farmönnum, sem eru skildir eftir vegna heilsufars síns innan landamæra ríkis sem ekki hefur fullgilt samþykktina, fyrir læknishjálpi þar til þeir hafa náð heilsu á ný, fyrir fæði og húsnæði og annast heimsendingu þeirra.

Ráðningum erlendra skipverja hefur fjölgað mikið á undanförunum áratugum. Fjórði kaflinn er um tryggingavernd þessara skipverja. Þar er reynt að sjá til þess að erlendir skipverjar njóti jafnræðis við aðra skipverja hvað varðar tryggingavernd en jafnframt eru settar fram reglur til að hindra óeðlilega margföldun framlaga eða annarra bóta.

Í sjötta kaflanum er með ýmsum hætti reynt að tryggja þau réttindi sem samþykktin veitir skipverjum. Í 30. gr. er tekið fram að hlutaðeigandi maður hafi rétt til áfrýjunar ef honum er neitað um bætur eða hann vilji kvarta um eðli, upphæð eða stig þeirra.

3.5. HEILSUVERND OG LÆKNISHJÁLPI VIÐ SKIPVERJA

Þriðji dagskrárliður vinnuálagingsins var heilsuvernd og læknishjálpi við skipverja. Um þetta málefni var fjallað í þingnefnd. Hlutverk hennar var að ræða drög að samþykkt um þetta efni. Í almennum umræðum í nefndinni gerðu fulltrúar grein fyrir því hvernig

Þessum málum væri fyrir komið í þeim aðildarríkjum sem þeir voru frá. Til dæmis gaf fulltrúi Danmerkur, sem talaði fyrir hönd aðildarríkja Evrópubandalagsins, ítarlega skýrslu um stefnu bandalagsins varðandi heilsugæslu skipverja á hafi úti og í landi. Í umræðunum kom berlega í ljós það álit að fyrri samþykktir og tillögur ILO um svipað efni væru úreltar. Hér er fyrst og fremst um að ræða tillögu nr. 105 um innihald lyfjakista í skipum og tillögu nr. 106 um læknisráð til skipa á sjó. Báðar þessar tillögur eru frá árinu 1958. Skiptar skoðanir voru um það hvort samþykktin ætti einnig að taka til sjómanna á fiskiskipum. Niðurstaða nefndarinnar var að leggja til að í samþykktinni skuli kveðið á um það að stjórnvöld láti ákvæði hennar taka til sjómanna á fiskiskipum að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt. Nefndin náði þannig samstöðu um nokkrar breytingar á þeim drögum að samþykkt sem höfðu verið send fulltrúum fyrir þingið.

Samþykktin um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja er samtals 21 grein. Fyrsta grein er um gildissvið og hugtök. Í 4. gr. eru sett fram markmið samþykktarinnar. Þar segir m.a. að aðildarríki samþykktarinnar skuli skuldbinda sig til að tryggja að ráðstafanir séu gerðar til að skipverjar njóti heilsuverndar og læknishjálpar, að því marki sem við verður komið, sem jafnast á við þá sem almenningur á kost á í landi.

Fimmta grein samþykktarinnar fjallar meðal annars um innihald lyfjakistu í skipum. Tekið er fram að hlutaðeigandi stjórnvöld skuli við setningu laga eða endurskoðun reglugerðarákvæða taka tillit til alþjóðlegra tillagna á þessu sviði, svo sem nýjustu útgáfu Alþjóðlegs leiðarvísis um lyf og læknishjálp og Lista yfir nauðsynleg lyf, sem Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin gefur út.

Í 6. gr. er tekið fram að í sérhverju skipi sem samþykktin tekur til skuli skylt að hafa leiðarvísi um lækniþjónustu sem hlutaðeigandi stjórnvöld hafi samþykkt. Í honum komi fram hvernig nota beri innihald lyfjakistu. Enn fremur skulu leiðbeiningarnar vera með þeim hætti að öðrum mönnum en lækni sé kleift að annast sjúka eða slasaða menn um borð með eða án ráðlegginga lækni um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött.

Fjallað er um ábyrgð tiltekinna skipverja á lækniþjónustu og lyfjagjöf í 9. gr. Samkvæmt greininni skulu þessir skipverjar hafa lokið með fullnægjandi árangri námskeiði í fræðilegri og verklegri þjálfun í lækningum sem hlutaðeigandi stjórnvöld hafa samþykkt.

Í 13. gr. er kveðið á um samvinnu þeirra ríkja sem hafa fullgilt samþykktina í því skyni að stuðla að heilsuvernd skipverja og læknishjálp við þá um borð í skipi. Bent er á nokkur atriði sem hægt væri að vinna sameiginlega að í þessu sambandi. Til dæmis gæti þessi samvinna falist í að þróa samhæfðar leitar- og björgunaraðgerðir og veita skjóta lækniþjónustu og brottflutning hættulega sjúkra eða slasaðra um borð í skipum. Vísað er til ákvæða í Alþjóðasamþykkt um leit og björgun á hafi úti frá 1979, svo og í Handbók um leit að kaupskipum og björgun þeirra og Handbók Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar (IMO) um leit og björgun.

Samþykktin er prentuð hér með í heild sinni sem fylgiskjal merkt II.

3.6. HEIMSENDING SKIPVERJA

Ein af þeim samþykktum ILO sem eru komnar til ára sinna er Samþykkt um heimsendingu farmanna frá árinu 1926. Á sínum tíma olli þessi samþykkt tímamótum og stuðlaði að auknu öryggi skipverja. Stórstígar tækniframfarir hafa átt sér stað frá afgreiðslu samþykktarinnar. Lög og reglugerðir um félags- og tryggingamál hafa gjörbreyst. Það var því orðið löngu tímabært að taka samþykktina frá 1926 til endurskoðunar.

Samþykktin um heimsendingu skipverja er í sex köflum, samtals 21 grein. Í fyrsta kaflanum er fjallað um gildissvið og skilgreiningar á hugtökum sem eru notuð. Tekið er fram í 2. tölul. 1. gr. að stjórnvöld skuli beita ákvæðum samþykktarinnar um fiskveiðar í sjó sem stundaðar eru í ábataskyni að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt.

Í 2. gr. eru talin upp tilvik þar sem skipverji á rétt á að vera sendur heim. Þessi grein er ítarlegri og er kveðið skýrar á um réttindi skipverja en í hliðstæðri grein í samþykktinni frá 1926. Benda má á staflíð e í 1. tölul. Þar kemur fram að skipverji á rétt á heimsendingu ef útgerðarmaður getur ekki haldið áfram að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum eða skráningarsamningi sem atvinnurekandi sökum gjaldþrots, sölu skips, breyting á skráningu skips eða af annarri svipaðri ástæðu. Staflíður f olli nokkrum ágreiningi. Í honum er skipverja tryggður réttur til heimsendingar ef fyrirhugað er að senda hann, án samþykkis hans, með skipi inn á ófriðarsvæði, eins og það er skilgreint í landslögum, reglugerðum eða heildarsamningum.

Fjórði kaflinn hefur að geyma skilgreiningu á því hvað felist í kostnaði vegna heimsendingar skipverja. Í 1. tölul. 4. gr. kemur fram sú meginregla að útgerðarmaður beri kostnað við heimsendingu. Ef útgerðarmaður gerir ekki ráðstafanir vegna heimsendingar skipverja sem á rétt á henni, eru slegnir nokkrir varnaglar um skyldu stjórnvalda í þessum efnunum, sbr. 5. gr. Í 5. kafla er kveðið á um aðrar ráðstafanir í sambandi við heimsendingu og m.a. tekið fram að ekki megi draga þann tíma sem skipverji bíður eftir því að verða sendur heim svo og ferðatíma frá áunnu orlofi á launum. Lokaákvæði eru í 6. kafla.

Samþykkt nr. 166 og tillaga nr. 174 um heimsendingu skipverja eru prentaðar hér með sem fylgiskjöl merkt IV og VI.

3. 7. ÞINGSÁLYKTANIR

Í samræmi við þingsköp Alþjóðavinnuálagingsins var fjallað um tillögur til þingsályktana um mál utan dagskrár í ályktananevnd (Resolutions Committee).

Alls sátu 89 fullgildir þingfulltrúar í nefndinni. Fulltrúar ríkisstjórna voru 42, 25 voru fulltrúar atvinnurekenda og 22 úr röðum launafólks. Ríkisstjórnarfulltrúi Ástralíu, Poulter, var kosinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru kosnir Whitworth, atvinnurekenda-fulltrúi frá Bretlandi, og Tselentis, fulltrúi launafólks í Grikklandi.

Samtals bárust nefndinni til umfjöllunar 26 tillögur. Áður en gengið var til kosninga um það í hvaða röð nefndin tæki þær til afgreiðslu voru nokkrar efnislega samstæðar tillögur sameinaðar. Úrslit kosninga um forgangsröðun fór þannig:

1. Heilsuvernd skipverja með sérstöku tilliti til eyðni (tillagan hlaut 29.412 vegin atkvæði).
2. Samræming aðgerða sem varða aðbúnað skipverja (23.136 atkvæði).
3. Ráðningar skipverja og reglur um starfsemi vinnumiðlana sem taka gjald fyrir þjónustu sína (19.089 atkvæði).
4. Vinnuáðstæður skipverja (14.112 atkvæði).
5. Félags- og efnahagsleg áhrif af áframhaldandi stríði á milli Írak og Íran (8.230 atkvæði).

Næstu tillögum var skipað í forgangsröð af undirnevnd. Þær tillögur sem nefndinni vannst tími til að fjalla um voru:

Tillaga vegna árása á kaupskip.

Tillaga um átak til að fjölga fullgildingum á samþykkt nr. 147 um lágmarkskröfur á kaupskipum.

Fulltrúi Danmerkur lagði fram fyrir hönd aðildarríkja Evrópubandalagsins tillögu um að vísa frá ályktunartillögunni um stríðið á milli Írak og Íran þar sem hún fjallaði um málefni sem væri utan verksviðs Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Frávísunartillagan var samþykkt. Tillagan um stríðið á milli Írak og Íran kom því ekki til afgreiðslu þingsins. Aðrar framangreindar tillögur voru samþykktar.

Fylgiskjal I.

Samþykkt nr. 163, um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuálastofunnar, minnst ákvæða í Tillögu um velferðarmál sjómanna í höfn frá 1936 og Tillögu um velferðarmál farmanna frá 1970

og hefur samþykkt tiltekna ábendingar um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn sem er annað mál á dagskrá þessa þings og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar gerir þingið í dag, 8. október 1987, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um aðbúnað skipverja, 1987:

1. gr.

1. Í þessari samþykkt tákna:

- a. hugtakið „skipverji“ hvern þann mann sem ráðinn er til hvers konar starfa um borð í hafskipi, hvort sem það er í eigu opinberra aðila eða einkaaðila, öðru en herskipi,
- b. hugtakið „aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar“ aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar, menningarmála, afþreyingar og upplýsinga.

2. Sérhvert aðildarríki skal ákveða með lögum eða reglugerðum, að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðarmanna og sjómanna, hvaða skip, sem skráð eru í lögsögu þess, skuli teljast hafskip hvað varðar þau ákvæði þessarar samþykktar sem snerta aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar um borð í skipi.

3. Að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðarmanna fiskiskipa og fiskimanna, að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt, skulu stjórnvöld beita ákvæðum þessarar samþykktar varðandi fiskveiðar í sjó sem eru stundaðar í ábataskyni.

2. gr.

1. Sérhvert aðildarríki sem bundið er af þessari samþykkt skuldbindur sig til að tryggja það að fullnægjandi aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar sé fyrir hendi jafnt í höfn sem um borð í skipi.

2. Sérhvert aðildarríki skal tryggja það að nauðsynlegar ráðstafanir séu gerðar til þess að fjármagna aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar sem veitt er samkvæmt ákvæðum þessarar samþykktar.

3. gr.

1. Sérhvert aðildarríki skuldbindur sig til að tryggja það að aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar sé fyrir hendi í viðeigandi höfnum landsins fyrir alla skipverja, hvert sem þjóðerni þeirra er, kynþáttur, litarháttur, kynferði, trúarskoðun, stjórnmalaskoðun eða félagslegur uppruni, óháð því í hvaða ríki skipið, sem þeir eru skipverjar á, er skráð.

2. Sérhvert aðildarríki skal ákvarða, að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðarmanna og sjómanna, hvaða hafnir skulu teljast viðeigandi vegna þessarar greinar.

4. gr.

Sérhvert aðildarríki heitir því að tryggja það að aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar á hverju hafskipi, hvort sem það er í eigu opinberra aðila eða einkaaðila, sem er skráð í lögsögu þess, sé til reiðu öllum skipverjum um borð.

5. gr.

Aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar skal oft tekin til endurskoðunar til þess að tryggja það að hún sé viðeigandi með tilliti til breyttra þarfa skipverja vegna tækniþróunar, breytts rekstrar eða annarrar þróunar í útgerð.

6. gr.

Sérhvert aðildarríki skuldbindur sig til:

- a. að hafa samvinnu við önnur aðildarríki í því skyni að tryggja að þessari samþykkt verði framfylgt og
- b. að tryggja samvinnu milli þeirra aðila sem starfa að og hafa áhuga á að stuðla að velferð skipverja á hafi úti og í höfn.

7. gr.

Formlegar fullgildingar á þessari samþykkt skulu sendar forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar.

8. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.

2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.

3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki, tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

9. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.

2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

10. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnuáskrifstofunnar skráningu allra fullgildinga og uppsagna, sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

11. gr.

Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar samkvæmt 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

12. gr.

Þegar stjórn alþjóðavinnuáskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

13. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, þá skal:

- a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 9. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;
- b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt öðlast gildi.

2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

14. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal II.

Samþykkt nr. 164 um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuámalastofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuámalaskrifstofunnar,

gefur gaum að ákvæðum Samþykktar um lækniiskoðun (farmanna) frá 1946, Samþykktar um vistarverur áhafna (endurskoðaðrar) frá 1949, Samþykktar um vistarverur áhafna (viðbótarákvæða) frá 1970, Tillögu um innihald lyfjakista í skipum frá 1958, Tillögu um læknisráð á sjó frá 1958 og Samþykktar og Tillögu um slysavarnir (farmanna) frá 1970 og gefur gaum að ákvæðum Alþjóðasamþykktar um reglur um þjálfun, réttindaveitingu og vaktstöðu farmanna frá 1978 varðandi þjálfun í sjúkrahjálp vegna slysa og veikinda sem líklegt er að orðið geti um borð í skipum og

gefur gaum að því að til þess að vel takist til við heilsuvernd og sjúkrahjálp fyrir skipverja sé mikilvægt að höfð sé náin samvinna milli Alþjóðavinnuámalastofnunarinnar, Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar og Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar innan sérsviðs hvernar stofnunar og

gefur gaum að því að eftirgreindar reglur hafa verið settar í samvinnu Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar og Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar og að lagt er til að leitað sé eftir áframhaldandi samvinnu þeirra í beitingu slíkra reglna og

hefur samþykkt ákveðnar ábendingar um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja, sem er fjórða mál á dagskrá þingsins og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar gerir þingið í dag, 8. október 1987, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja, 1987:

1. gr.

1. Þessi samþykkt nær til allra hafskipa, hvort sem þau eru í eigu opinberra aðila eða einkaaðila sem skráð eru innan lögsögu sérhvers aðildarríkis sem fullgilt hefur samþykktina og stundar að jafnaði siglingar í ábataskyni.

2. Að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðamanna fiskiskipa og fiskimanna, að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt, skulu stjórnvöld beita ákvæðum þessarar samþykktar varðandi fiskveiðar í sjó sem eru stundaðar í ábataskyni.

3. Ef vafi leikur á um það hvort tiltekin skip séu notuð til siglinga eða fiskveiða í ábataskyni, hvað varðar ákvæði þessarar samþykktar, skulu hlutaðeigandi stjórnvöld skera úr um það að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðarmanna, farmanna og fiskimanna.

4. Í þessari samþykkt tákna hugtakið „skipverji“ hvern þann mann sem ráðinn er til hvers konar starfa um borð í hafskipi sem þessi samþykkt nær til.

2. gr.

Þessi samþykkt skal öðlast gildi með lögum, reglugerðum, heildarsamningum, vinnureglum, gerðardómsúrskurðum eða dómsúrskurðum eða öðrum aðgerðum sem henta þykja í hverju landi.

3. gr.

Hverju aðildarríki er skylt að beita lögum eða reglugerðum til þess að gera útgerðarmenn ábyrga fyrir því að hreinlætis- og heilbrigðisástand í skipum sé fullnægjandi.

4. gr.

Sérhvert aðildarríki skal tryggja að ráðstafanir séu gerðar vegna heilsuverndar og læknishjálpar við skipverja um borð í skipum sem:

- a. tryggja að allar almennar reglur um heilsuvernd við vinnu og læknishjálpar sem eiga við sjómennsku nái til þeirra, svo og þær sérreglur sem eiga við um vinnu um borð;
- b. miða að því að veita skipverjum, að því marki sem við verður komið, heilsuvernd og læknishjálpar sem jafnast á við þá sem launafólk eiga almennt kost á í landi;
- c. tryggja skipverjum rétt til að fara til læknis án tafar í viðkomuhöfnum þar sem því verður við komið;
- d. tryggja, samkvæmt gildandi lögum og venjum í hverju landi, að læknishjálpar og heilsuvernd sé veitt skipverjum ókeypis á meðan þeir starfa samkvæmt ráðningarsamningi;
- e. eru ekki takmarkaðar við umönnun sjúkra eða slasaðra, heldur einnig fólgnar í varnaraðgerðum þar sem sérstök áhersla er lögð á ráðstafanir sem stuðla að bættri heilsu og heilsufræðslu til þess að skipverjar geti sjálfir tekið virkan þátt í því að fækka veikindatilfellum innan sinna raða.

5. gr.

1. Í sérhverju skipi sem þessi samþykkt nær til skal skylt að hafa lyfjakistu.

2. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu segja fyrir um innihald lyfjakistunnar og þau lækningatæki sem hafa skal um borð og skal í því sambandi m.a. tekið tillit til tegundar skips, fjölda þeirra sem eru um borð, lengdar sjóferðar, eðlis hennar og ákvörðunarstaðar.

3. Við setningu eða endurskoðun reglugerðarákvæða í hverju landi um innihald lyfjakistu og þau lækningatæki sem hafa skal um borð skulu hlutaðeigandi yfirvöld taka tillit til alþjóðlegra tillagna á þessu sviði, svo sem nýjustu útgáfu Alþjóðlegs leiðarvísis um lyf og læknishjálpar um borð í skipum og Lista yfir nauðsynleg lyf, sem Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin gefur út, svo og framfara í læknisfræðilegri þekkingu og viðurkenndum lækningaaðferðum.

4. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu tilnefna ábyrga menn sem ber að sjá um lyfjakistuna, innihald hennar og að lækningatækjum, sem höfð eru um borð, sé vel við haldið og þau skoðuð reglulega, eigi sjaldnar en árlega, og skulu þeir aðgæta við hvaða aðstæður lyf eru geymd og hvort geymslutími þeirra er útrunninn.

5. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu tryggja að innihald lyfjakistunnar sé skráð og merkt með tegundarheitum, auk þeirra sérlyfjaheita sem notað kunna að vera, hámarksgeymslutíma og aðstæður við geymslu, svo og að þau séu í samræmi við ákvæði þess leiðarvísis um læknishjálpar sem notaður er í landinu.

6. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu tryggja það, þegar farmur sem flokkaður er sem hættulegur er ekki tilgreindur í nýjustu útgáfu af Leiðarvísi um bráða læknisþjónustu vegna slysa af völdum hættulegs varnings, sem Alþjóðasiglingamálastofnunin gefur út, að nauðsynlegar upplýsingar um eðli efnanna, hvaða hættu þau geta valdið, hvaða hlífðarbúnaður er hverjum manni nauðsynlegur, hvaða læknismeðferð á við og hvaða mótefni eiga við séu láttnar í té skipstjóra, skipverjum og öðrum viðkomandi mönnum. Slík tiltekin mótefni og hlífðarbúnaður fyrir einstaklinga skal hafður um borð þegar hættulegar vörur eru teknar til flutnings.

7. Þegar mikið er í húfi og lyf, sem þar til bær læknisfróður maður hefur ávísað skipverja, er ekki til í lyfjakistu skal útgerðarmaðurinn gera allar viðeigandi ráðstafanir til þess að útvega það eins fljótt og auðið er.

6. gr.

1. Í sérhverju skipi sem þessi samþykkt nær til er skylt að hafa leiðarvísi um læknishjálp sem hlutaðeigandi stjórnvöld hafa samþykkt.

2. Í leiðarvísinum um læknishjálp skal koma fram hvernig nota beri innihald lyfjakistunnar og skulu leiðbeiningarnar vera með þeim hætti að öðrum mönnum en lækni sé kleift að annast um sjúka eða slasaða menn um borð með eða án ráðlegginga lækni um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött.

3. Þegar hlutaðeigandi stjórnvöld samþykkja til notkunar eða endurskoða leiðarvísi um læknishjálp um borð í skipum, sem notaður er í landinu, skulu þau taka tillit til alþjóðlegra leiðbeininga á þessu sviði, þ.m.t. nýjustu útgáfu af Alþjóðlegum leiðarvísi um lyf og læknishjálp um borð í skipum og Leiðarvísi um skyndihjálp vegna slysa af völdum hættulegs varnings.

7. gr.

1. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu tryggja það fyrirfram að læknisráð, þ.m.t. ráð sérfræðings, séu til reiðu um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött til skipa hvenær sem er að degi eða nóttu.

2. Slík læknisráð, þ.m.t. flutningur slíkra boða um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött til skips frá þeim sem þau gefa í landi, skulu vera til reiðu án endurgjalds öllum skipum, án tillits til í hvaða landi þau eru skráð.

3. Til þess að tryggja að sem best not séu af þeirri fyrirgreiðslu sem felst í að veita læknisráð um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnötti:

- a. skulu öll skip sem hafa talstöð og þessi samþykkt nær til hafa innanborðs tæmandi skrá yfir fjarskiptastöðvar sem unnt er að fá læknisráð um;
- b. skulu öll skip sem hafa tæki til fjarskiptasambands um gervihnött og þessi samþykkt nær til hafa innanborðs tæmandi skrá yfir strandastöðvar sem unnt er að fá læknisráð um;
- c. skal ofangreindum skrá haldið við þannig að þær hafi ávallt að geyma nýjustu upplýsingar og skulu þær vera í vörslu þess manns um borð í skipi sem ber ábyrgð á fjarskiptum.

4. Þeir skipverjar um borð sem óska eftir læknisráði um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött skulu fá leiðsögn í notkun leiðarvísis um læknishjálp um borð í skipum og þess kafla í nýjustu útgáfu af Alþjóðamerkjaskránni, sem Alþjóðasiglingamálastofnunin gefur út, til þess að gera þeim kleift að gera sér grein fyrir því hvaða upplýsinga er þörf frá ráðgefandi lækni og skilja læknisráðin sem gefin eru.

5. Hlutaðeigandi stjórnvöld skulu tryggja að læknafræðingur sem veita læknisráð samkvæmt þessari grein fái viðeigandi þjálfun og geri sér grein fyrir aðstæðum um borð í skipum.

8. gr.

1. Á öllum skipum sem eru að jafnaði í millilandaferðum, sem taka meira en þrjú daga, og hafa innanborðs hundrað skipverja eða fleiri og þessi samþykkt nær til, skal ráða lækni sem er einn af áhöfninni og veitir læknishjálp.

2. Í lögum eða reglugerðum hvers lands skulu vera ákvæði um það hvaða öðrum skipum er skylt að hafa lækni sem einn af áhöfninni og skal þá m.a. tekið tillit til lengdar sjóferðar, eðlis hennar og aðstæðna í ferðinni, auk fjölda skipverja um borð.

9. gr.

1. Á öllum skipum sem þessi samþykkt nær til og hafa ekki lækni um borð skulu einn eða fleiri tilteknir skipverjar bera ábyrgð á læknishjálp og lyfjagjöf, auk annarra skyldu- starfa sinna.

2. Þeir menn sem bera ábyrgð á læknishjálpi um borð og eru ekki læknar skulu hafa lokið, með fullnægjandi árangri, námskeiði í fræðilegri og verklegri þjálfun í lækningum sem hlutaðeigandi stjórnvöld hafa samþykkt. Á slíku námskeiði skal fjallað um:

- a. þegar um er að ræða minni skip en 1600 rúmlestir sem að jafnaði geta fengið fullkomna læknishjálpi og náð til sjúkrahúsa innan átta klukkustunda, undirstöðupjálfun sem gerir viðkomandi mönnum kleift að bregðast fljótt og vel við slysum eða sjúkdómum, sem líklegt er að beri að höndum um borð í skipum svo og að færa sér í nyt læknisráð sem berast um talstöð eða fjarskiptasamband um gervihnött;
- b. þegar um er að ræða öll önnur skip, ítarlega læknisfræðilega þjálfun, þ.m.t. verklega þjálfun í slysadeild sjúkrahúss, þar sem því verður við komið, og þjálfun í tækni til lífsbjargar, svo sem næringar- og lyfjagjöf í bláæð, sem gerir viðkomandi mönnum kleift að taka virkan þátt í samhæfðum aðgerðum vegna læknishjálpar til handa skipum á hafi úti og veita hinum sjúku eða slösuðu viðunandi læknishjálpi þann tíma sem líklegt má telja að þeir verði um borð. Þar sem því verður við komið skal slík þjálfun fara fram undir leiðsögn læknis sem hefur mikla þekkingu og skilning á læknisfræðilegum vandamálum og aðstæðum sem að sjómennsku lýtur, þ.m.t. sérþekkingu á læknishjálpi um talstöð eða fjarskiptasamband um gervitungl.

3. Þau námskeið sem rætt er um í þessari grein skulu byggð á efni sem er að finna í nýjustu útgáfu Alþjóðlegs leiðarvísis um lyf og læknishjálpi í skipum, Leiðarvísi um skyndihjálpi vegna slysa af völdum hættulegs varnings, Leiðbeiningaskjals - Alþjóðlegs leiðarvísis um menntun og þjálfun sjómanna, sem Alþjóðasiglingamálastofnunin gefur út, og í þeim hluta Alþjóðamerkjaskrárinnar sem fjallar um læknisfræðileg efni, svo og í svipuðum leiðarvísium sem notaðir eru í hverju landi.

4. Þeir menn sem nefndir voru í 2. tölul. þessarar greinar, svo og aðrir skipverjar sem hlutaðeigandi stjórnvöld kunna að krefjast, skulu sækja upprifjunarnámskeið á u.þ.b. fimm ára fresti í því skyni að viðhalda þekkingu sinni og færni, auka við hana og fylgjast með þróun mála á þessu sviði.

5. Allir skipverjar skulu fá tilsögn í því á meðan á starfsþjálfun þeirra í sjómennsku stendur hvað þeir skuli taka til bragðs án tafar þegar að höndum ber slys eða önnur bráð sjúkdómstilvik.

6. Auk þess eða þeirra skipverja sem bera ábyrgð á læknishjálpi um borð skal tiltekinn skipverji eða tilteknir skipverjar fá undirstöðupjálfun í læknishjálpi til þess að gera hann eða þá færa um að gera án tafar viðeigandi ráðstafanir þegar slys eða sjúkdóma ber að höndum sem líklegir eru um borð í skipum.

10. gr.

Öll skip, sem þessi samþykkt nær til, skulu veita öðrum skipum sem um það biðja alla mögulega læknisfræðilega þjónustu þar sem því verður við komið.

11. gr.

1. Á hverju skipi, sem er 500 rúmlestir eða stærra og hefur um borð 15 eða fleiri skipverja og er í ferð sem tekur fleiri en þrjá daga, skal vera sérstakur sjúkraklefi. Hlutaðeigandi stjórnvöld geta veitt undanþágu frá þessari kröfu varðandi strandferðaskip.

2. Þessi grein skal gilda um skip sem eru 200—500 rúmlestir, svo og dráttarbáta, þar sem það telst eðlilegt og því verður við komið.

3. Þessi grein á ekki við um skip sem fyrst og fremst eru knúin vindorku.

4. Sjúkraklefinn skal vera á hentugum stað þannig að greiður aðgangur sé að honum og vel fari um þá sem þar dveljast og þeir fái góða aðhlyningu í öllum veðrum.

5. Sjúkraklefinn skal vera þannig útbúinn að það auðveldi læknisskoðun og bráða læknishjálpi.

6. Inngangur, sjúkrarúm, lýsing, loftræsting, hitun og vatnslögn skal vera með þeim hætti að það tryggi þægindi þeirra sem þar dvelja og auðveldi meðferð þeirra.
7. Hlutadeigandi stjórnvöld skulu mæla fyrir um þann fjölda sjúkrarúma sem krafist er.
8. Þeir sem dveljast í sjúkraklefunum skulu hafa aðgang að vatnssalerni sem er aðeins ætlað þeim til afnota, og skal það annaðhvort vera hluti af honum eða mjög nærri honum.
9. Sjúkraklefan skal ekki nota til annars en lækniþjónustu.

12. gr.

1. Hlutadeigandi yfirvöld skulu láta í té staðlað eyðublað fyrir sjúkraskýrslu fyrir skipverja og skal hún vera fyrirmynd fyrir skipslækna, skipstjóra eða þá menn sem bera ábyrgð á lækniþjónustu um borð, svo og fyrir sjúkrahús og lækna í landi.
2. Eyðublaðið skal vera hannað sérstaklega í því skyni að auðvelda mönnum að skiptast á lækniþjónustu og skyldum upplýsingum um einstaka skipverja milli skips og lands þegar sjúkdóma eða slys ber að höndum.
3. Upplýsingar í sjúkraskýrslum eru trúnaðarmál og er ekki heimilt að nota þær í neinum öðrum tilgangi en til að auðvelda meðferð skipverja.

13. gr.

1. Þau aðildarríki sem fullgilt hafa þessa samþykkt skulu hafa samvinnu sín á milli í því skyni að stuðla að heilsuvernd skipverja og lækniþjónustu við þá um borð í skipi.
2. Slík samvinna gæti verið fölginn í eftirfarandi:
 - a. að þróa og samhæfa leitar- og björgunaraðgerðir og veita skjóta lækniþjónustu og brottflutning hættulega sjúkra eða slasaðra um borð í skipi, t.d. með því að tilkynna reglulega um staðsetningu skipa og hafa stjórnstöðvar til að samhæfa björgunaraðgerðir og björgunarþryllupjónustu samkvæmt ákvæðum Alþjóðasamþykktar um leit og björgun á hafi úti frá 1979, svo og Handbók um leit að kaupskipum og björgun þeirra og Handbók Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar um leit og björgun sem Alþjóðasiglingamálastofnunin hefur gefið út;
 - b. að nýta sem best fiskiskip, sem hafa lækni um borð og skip á hafi úti sem geta veitt aðstöðu til sjúkrþjónustu og aðstoð við björgun;
 - c. að taka saman og viðhalda alþjóðlegri skrá yfir lækna og aðstöðu til lækniþjónustu sem er skipverjum til reiðu víðs vegar um heim til bráðrar læknishjálpar;
 - d. að koma skipverjum í land til bráðrar lækni meðferðar;
 - e. að senda skipverja sem lagðir hafa verið á sjúkrahús erlendis heim svo fljótt sem auðið er, samkvæmt ráði viðkomandi lækna, og sé tekið tillit til óska og þarfa skipverjans;
 - f. að veita skipverjunum persónulega aðstoð á meðan á heimflutningi stendur, samkvæmt ráði viðkomandi lækna, og sé tekið tillit til óska og þarfa skipverjans;
 - g. að stuðla að stofnun heilsuverndarstöðva fyrir skipverja í því skyni:
 - i. að framkvæma rannsóknir á heilsufari, lækni meðferð og heilsuvernd skipverja,
 - ii. að veita læknum og hjúkrunarfólki þjálfun í læknishjálpi fyrir skipverja;
 - h. að safna og vinna úr hagskýrslum um vinnuslys, sjúkdóma og dauðsföll skipverja og fella saman og samræma öðrum sambærilegum hagskýrslum í landinu um vinnuslys, sjúkdóma og dauðsföll annarra hópa launafólks;
 - i. að skipuleggja alþjóðleg skipti á tæknilegum upplýsingum, efni til þjálfunar og starfsfólki, svo og alþjóðleg þjálfunarnámskeið, námsstefnur og vinnuhópa;
 - j. að veita öllum skipverjum sérstaka heilsugæslu- og lækniþjónustu í höfn eða sjá þeim fyrir almennri heilsuverndar-, endurhæfingar- og lækniþjónustu;
 - k. að sjá um heimsendingu líks eða ösku látinna skipverja svo fljótt sem við verður komið, að ósk nákomnasta ættingja.

3. Alþjóðleg samvinna um heilsuvernd og læknishjálþ fyrir skipverja skal vera byggð á gagnkvæmum eða fjölþjóða viðræðum eða samningum milli aðildarríkjana.

14. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar.

15. gr.

1. Samþykkt þessi skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem látið hafa forstjóra skrá fullgildingar sínar.

2. Hún skal öðlast gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.

3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

16. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að tíu árum liðnum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.

2. Hvert aðildarríki sem hefur fullgilt samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem getið er um í fyrri tölulið, þann rétt til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

17. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnuáskrifstofunnar skrásetningu allra fullgildinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar forstjóri tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin öðlast gildi.

18. gr.

Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar, skv. 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

19. gr.

Þegar stjórn alþjóðavinnuáskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

20. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti og sú samþykkt mælir ekki fyrir á annan veg skal:

- a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 16. gr. hér að framan ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma er það gerist,
 - b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt hefur öðlast gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni hvað snertir þau aðildarríki sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

21. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal III.

Samþykkt nr. 165, um félagslegt öryggi skipverja (endurskoðuð).

Allsherjarþing Alþjóðavinnuáskrifstofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuáskrifstofunnar, hefur samþykkt tiltekna ábendingar um almannatryggingar skipverja, þ. m. t. þeirra sem starfa á skipum sem sigla undir öðrum þjóðfána en þeirra eigin, sem er þriðja mál á dagskrá þessa þings og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar, sem kemur í stað Samþykktar um sjúkratryggingar sjómanna frá 1936 og Samþykktar um félagslegt öryggi sjómanna frá 1946, gerir þingið í dag, 9. október 1987, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um félagslegt öryggi skipverja (endurskoðuð), 1987:

I. KAFLI ALMENN ÁKVÆÐI

1. gr.

Í þessari samþykkt:

- a. tákna hugtakið „aðildarríki“ hvert það aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofnunarinnar sem samþykktin nær til;
- b. tákna hugtakið „landslög“ allar reglur sem gilda um almannatryggingar, auk laga og reglugerða;
- c. tákna hugtakið „skipverji“ hvern þann mann sem ráðinn er til hvers konar starfa um borð í hafskipi, sem siglir með farm eða farþega í ábataskyni eða er notað með einhverjum öðrum hætti í ábataskyni eða dráttarbat, sem notaður er á hafi úti, að undanskildum þeim mönnum sem starfa á:
 - i. litlum skipum, þ. m. t. skipum sem fyrst og fremst eru knúin vindorku, hvort sem þau eru búin hjálparvélum eða ekki;
 - ii. skipum svo sem olúborum og borpöllum, þegar þau eru ekki á siglingu; hlutaðeigandi stjórnvöld í hverju aðildarríki skulu ákvarða til hvaða skipa og mannvirkja málsgreinar i og ii ná að höfðu samráði við hlutaðeigandi heildarsamtök útgerðarmanna og sjómanna;
- d. tákna hugtakið „ómagi“ það sem tilgreint er í landslögum;
- e. tákna hugtakið „eftirlifendur“ þá menn sem eru skilgreindir eða viðurkenndir sem slíkir af þeim landslögum sem þeir hljóta bætur samkvæmt; þar sem menn eru skilgreindir eða viðurkenndir sem eftirlifendur í viðkomandi landslögum, aðeins með því skilyrði að þeir hafi verið í sambúð með hinum látna, telst þetta skilyrði uppfyllt hvað varðar þá menn sem hafa haft aðalframbæri sitt frá hinum látna;
- f. tákna hugtakið „hlutaðeigandi aðildarríki“ það aðildarríki þar sem viðkomandi maður getur krafist bóta;
- g. tákna hugtakið „búseta“ og „íbúi“ venjulega búsetu;
- h. tákna hugtakið „skammtíma íbúi“ íbúa um stundarsakir;
- i. tákna hugtakið „heimsending“ flutning til þess staðar sem skipverjar eiga rétt á að vera sendir til samkvæmt lögum, reglugerðum eða heildarsamningum sem ná til þeirra;
- j. tákna hugtakið „án iðgjalda“ að bætur séu greiddar án beinna fjárframlaga frá bótaþega eða vinnuveitanda hans og án þess að krafist sé tiltekins undanfarandi starfstíma;

- k. hefur hugtakið „flóttamaður“ þá merkingu sem því er gefin í 1. gr. Samþykktar um stöðu flóttamanna frá 28. júlí 1951 og í 2. mgr., 1. gr., bókunar um stöðu flóttamanna frá 31. janúar 1967;
- l. hefur hugtakið „ríkisfangslaus maður“ þá merkingu sem því er gefin í 1. gr. Samþykktar um stöðu fólks án ríkisfangs frá 28. september 1954.

2. gr.

1. Samþykktin nær til allra skipverja og, þar sem það á við, ómaga þeirra og eftirlifenda.

2. Að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðamanna fiskiskipa og fiskimanna, að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt, skulu stjórnvöld beita ákvæðum þessarar samþykktar varðandi fiskveiðar í sjó sem eru stundaðar í ábataskyni.

3. gr.

Aðildarríkjum er skylt að hlíta ákvæðum í 9. gr. eða 11. gr. hvað varðar a.m.k. þrjá af eftirtöldum flokkum almannatrygginga:

- a. lækniþjónusta;
- b. sjúkrabætur;
- c. atvinnuleysisbætur;
- d. ellilífeyri;
- e. vinnuslysabætur;
- f. fjölskyldubætur;
- g. fæðingarstyrk;
- h. örorkubætur;
- i. eftirlifendabætur; þar með talinn einn af flokkunum sem tilgreindir eru í stafliðum c, d, e, h og i.

4. gr.

Sérhvert aðildarríki skal, við fullgildingu, tilgreina varðandi hvaða flokka, sem nefndir eru í 3. gr., það hyggst uppfylla skilyrði 9. eða 11. gr. og skal þá tilgreina sérstaklega varðandi hvern tiltekinn flokk hvort það hyggst beita lágmarkskröfum, skv. 9. gr., eða hámarkskröfum, skv. 11. gr.

5. gr.

Sérhvert aðildarríki getur síðar tilkynnt forstjóra alþjóðavinnu- og atvinnuáskrifstofunnar að það samþykki, með gildistöku frá tilkynningardegi, þær skuldbindingar sem fram koma í einum eða fleiri flokkum, sem tilgreindir eru í 3. gr., sem ekki hafa þegar verið tilgreindir við fullgildingu samþykktarinnar, og skal þá tiltaka sérstaklega varðandi hvern þessara flokka hvort það hyggst beita lágmarkskröfum, skv. 9. gr., eða hámarkskröfum, skv. 11. gr.

6. gr.

Aðildarríki getur síðan, með því að senda tilkynningu um það til forstjóra alþjóðavinnu- og atvinnuáskrifstofunnar, með gildistöku frá tilkynningardegi, ákveðið að beita ákvæðum 11. gr. í stað ákvæða 9. gr. varðandi hvaða flokk sem það hefur samþykkt.

II. KAFLI

Tryggingarvernd: Almennar kröfur.

7. gr.

Í landslögum sérhvers aðildarríkis skal skipverjum, sem lögin ná til, veitt vernd almannatrygginga sem er ekki minni en launafólk í landi nýtur hvað varðar hvern flokk almannatrygginga sem nefndur er í 3. gr. og landslög kveða á um.

8. gr.

Gera skal ráðstafanir til þess að maður, sem er ekki lengur aðili að skyldutryggingu almannatrygginga fyrir skipverja, haldi réttindum sínum ef hann eignast hlutdeild í sams konar kerfi fyrir launafólk í landi í sama aðildarríki. Þessi regla gildir á báða vegu.

Lágmarkskröfur.

9. gr.

Þegar aðildarríki hefur skuldbundið sig til að beita ákvæðum þessarar greinar varðandi einhvern flokk almannatrygginga eiga skipverjar og, þar sem það á við, ómagar þeirra og eftirlifendur, sem njóta verndar landslaga í aðildarríki, rétt á almannatryggingabótum, sem eru ekki minni, hvað varðar þau tilfelli sem bótaskyld eru, skilyrði fyrir bótum, bótafjárhæð og bótatíma, en þær bætur sem tilgreindar eru í eftirfarandi ákvæðum Samþykktar um lágmark félagslegs öryggis frá 1952 hvað varðar viðkomandi flokk:

- a. hvað varðar lækniþjónustu í 8. gr., 10. gr. (1., 2. og 3. mgr.), 11. gr. og 12. gr. (1. mgr.);
- b. hvað varðar sjúkrabætur í 14. gr., 16. gr. (í tengslum við 65. eða 66. eða 67. gr.), 17. gr. og 18. gr. (1. mgr.);
- c. hvað varðar atvinnuleysisbætur í 20. gr., 22. gr. (í tengslum við 65. eða 66. eða 67. gr.), 23. gr. og 24. gr.;
- d. hvað varðar ellilífeyri í 26. gr., 28. gr. (í tengslum við 65. eða 66. eða 67. gr.), 29 gr. og 30 gr.;
- e. hvað varðar vinnuslysabætur í 32. gr., 34. gr. (1., 2. og 4. mgr.), 35. gr., 36 gr. (í tengslum við 65. eða 66 gr.) og 38. gr.;
- f. hvað varðar fjölskyldubætur í 40. gr., 42. gr., 43. gr., 44. gr. (í tengslum við 66. gr. þar sem hún á við) og 45. gr.;
- g. hvað varðar fæðingarstyrk í 47. gr., 49. gr. (1., 2. og 3. mgr.), 50. gr. (í tengslum við 65. eða 66. gr.), 51. gr. og 52. gr.;
- h. hvað varðar örorkustyrk í 54. gr., 56. gr. (í tengslum við 65. eða 66. eða 67. gr.), 57. gr. og 58. gr.;
- i. hvað varðar eftirlifendabætur í 60. gr., 62. gr. (í tengslum við 65. eða 66. eða 67. gr.), 63. gr. og 64. gr.

10. gr.

Aðildarríki er heimilt, í því skyni að uppfylla skilyrði staflíða a, b, c, d, g (hvað varðar lækniþjónustu), h eða i í 9. gr., að taka tillit til verndar trygginga sem ekki er kveðið á um í landslögum að séu skyldutryggingar fyrir skipverja þegar slíkar tryggingar:

- a. eru háðar eftirliti stjórnvalda eða þær lúta sameiginlegri stjórn útgerðarmanna og sjómanna samkvæmt sérstökum reglum;
- b. ná til stórs hluta skipverja sem hafa ekki meiri tekjur en faglærður starfsmaður; og
- c. eru í samræmi við viðeigandi ákvæði Samþykktar um lágmark félagslegs öryggis frá 1952, í tengslum við aðra tryggingarvernd þar sem hún á við.

Hámarkskröfur.

11. gr.

Þegar aðildarríki hefur skuldbundið sig til að beita ákvæðum þessarar greinar varðandi einhvern flokk almannatrygginga, eiga skipverjar og, þar sem það á við, ómagar þeirra og eftirlifendur, sem njóta verndar landslaga í aðildarríki, rétt á almannatryggingabótum, sem eru ekki minni, hvað varðar þau tilfelli sem bótaskyld eru, skilyrði fyrir bótum, bótafjárhæð og bótatíma en þær bætur sem tilgreindar eru:

- a. hvað varðar læknishjálp í 7. gr. a, 8. gr., 9. gr., 13. gr., 15. gr., 16. gr. og 17. gr. Samþykktar um læknishjálp og sjúkrabætur frá 1969;
- b. hvað varðar sjúkrabætur í 7. gr. b, 18. gr., 21. gr. (í tengslum við 22. eða 23. eða 24. gr.), 25. gr. og 26 gr. (1. og 3. mgr.) Samþykktar um læknishjálp og sjúkrabætur frá 1969;
- c. hvað varðar ellilífeyri í 15. gr., 17. gr. (í tengslum við 26. eða 27. eða 28. gr.), 18. gr., 19. gr. og 29 gr. (1. mgr.) Samþykktar um elli-, örorku- og eftirlifendabætur frá 1967;
- d. hvað varðar vinnuslysabætur í 6. gr., 9. gr. (2. og 3. mgr. (upphafssetningu)), 10. gr., 13. gr. (í tengslum við 19. eða 20 gr.), 14. gr. (í tengslum við 19. eða 20. gr.), 15. gr. (1. mgr.), 16. gr., 17. gr., 18. gr. (1. og 2. mgr.) (í tengslum við 19. eða 20. gr.) og 21. gr. (1. mgr.) Samþykktar um vinnuslysabætur frá 1964;
- e. hvað varðar fæðingarstyrki í 3. og 4. gr. Samþykktar um mæðravernd (endurskoðaðrar) frá 1952;
- f. hvað varðar örorkustyrki í 8. gr., 10. gr. (í tengslum við 26. eða 27. eða 28. gr.), 11. gr., 12. gr., 13. gr. og 29. gr. (1. mgr.) Samþykktar um elli-, örorku- og eftirlifendabætur frá 1967;
- g. hvað varðar eftirlifendabætur í 21. gr., 23. gr. (í tengslum við 26. eða 27. eða 28. gr.), 24. gr., 25. gr. og 29. gr. (1. mgr.) Samþykktar um elli-, örorku- og eftirlifendabætur frá 1967;
- h. hvað varðar atvinnuleysisbætur og fjölskyldubætur í hverri þeirri samþykkt sem gerð verður í framtíðinni þar sem miðað er við meiri kröfur en þær sem tilgreindar eru í 9. gr., staflaðum c og f, sem allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar hefur, eftir að samþykktin hefur gengið í gildi, viðurkennt að eigi við um þessa efnisgrein, með bókun sem gerð er í tengslum við umfjöllun um tiltekið siglingamálefni á dagskránni.

12. gr.

Aðildarríki er heimilt, í því skyni að uppfylla skilyrði staflaða a, b, c, e (hvað varðar læknishjálp), f, g eða h (atvinnuleysisbætur) í 11. gr., að taka tillit til verndar trygginga, sem ekki er kveðið á um í landslögum að séu skyldutryggingar fyrir skipverja, þegar slíkar tryggingar:

- a. eru háðar eftirliti stjórnvalda eða þær lúta sameiginlegri stjórn útgerðarmanna og sjómanna samkvæmt sérstökum reglum;
- b. ná til stórs hluta skipverja sem hafa ekki meiri tekjur en faglærður starfsmaður; og
- c. eru í samræmi við ákvæði þeirra samþykktar sem tilgreindar eru í framannefndum efnisgreinum 11. gr., í tengslum við aðra tryggingarvernd þar sem hún á við.

III. KAFLI

Ábyrgð útgerðarmanna.

13. gr.

Útgerðarmanni skal skylt að sjá skipverjum, sem þarfnast læknishjálpar á meðan þeir eru um borð í skipi eða hafa verið skildir eftir innan landamæra annars ríkis en fullgilds aðildarríkis vegna heilsufarsástands síns, fyrir:

- a. viðeigandi og fullnægjandi læknishjálp þar til þeir hafa náð heilsu á ný eða þar til þeir hafa verið sendir heim, hvort sem gerist fyrr;
- b. fæði og húsnæði þar til þeim tekst að fá vinnu við hæfi eða eru sendir heim, hvort sem gerist fyrr; og
- c. heimsendingu.

14. gr.

Skipverjar, sem vegna heilsufarsástands síns hafa verið skildir eftir innan landamæra annars ríkis en fullgilds aðildarríkis, skulu halda rétti sínum til fullra launa (að undanskildum kaupaukum) frá þeim tíma sem þeir voru skildir eftir þangað til þeim býðst hæfileg vinna, eða eru sendir heim eða tiltekinn tími er liðinn (eigi skemmri en 12 vikur), eftir því sem mælt er fyrir í lögum eða reglugerðum aðildarríkis þess eða heildarsamningum, hvort sem verður fyrr. Útgerðarmanni er ekki skylt að greiða skipverjum laun í slíkum tilvikum frá þeim tíma sem skipverjar eiga rétt á bótagreiðslum samkvæmt landslögum fullgilds aðildarríkis.

15. gr.

Skipverjar, sem vegna heilsufarsástands síns hafa verið sendir heim eða settir í land innan landamæra fullgilds aðildarríkis, skulu halda rétti sínum til fullra launa (að undanskildum kaupaukum) frá þeim tíma þegar þeir voru sendir heim eða settir í land þangað til þeir hafa komist til heilsu á ný eða þangað til að liðnum tilteknum tíma (eigi skemmri en 12 vikum), svo sem mælt er fyrir í lögum eða reglugerðum aðildarríkisins eða heildarsamningum, hvort sem verður fyrr. Ef laun hafa verið greidd um einhvern tíma samkvæmt ákvæðum 14. gr. skal sá tími dreginn frá. Útgerðarmanni er ekki skylt að greiða skipverjum laun í slíkum tilvikum frá þeim tíma sem skipverjar eiga rétt á bótagreiðslum samkvæmt landslögum fullgilds aðildarríkis.

IV. KAFLI

Vernd erlendra skipverja eða farandskipverja.

16. gr.

Eftirfarandi reglur skulu gilda um skipverja sem lúta eða hafa lotið landslögum eins eða fleiri aðildarríkja, svo og, þar sem það á við, um ómaga þeirra og eftirlifendur, hvað varðar sérhvern flokk almannatrygginga, eins og hann er skilgreindur í 3. gr., svo fremi hlutaðeigandi aðildarríki hafi í landslögum sínum ákvæði sem eiga við um skipverja.

17. gr.

Í því skyni að forðast lagaágreining og óheppilegar afleiðingar fyrir viðkomandi, annaðhvort vegna ónógrar tryggingarverndar eða óeðlilega margra framlaga, annarrar bótaskyldu eða bóta, skulu hlutaðeigandi aðildarríki ákveða hvaða landslög eiga við um skipverja samkvæmt eftirfarandi reglum:

- a. skipverjar skulu aðeins lúta landslögum eins aðildarríkis;
- b. að jafnaði skulu þetta vera:
 - landslög þess aðildarríkis þar sem skipið er skráð; eða
 - landslög þess aðildarríkis þar sem skipverji hefur búsetu;
- c. þrátt fyrir þær reglur sem tilgreindar eru í framangreindum staflaðum geta hlutaðeigandi aðildarríki ákveðið með samkomulagi sín á milli að beita öðrum reglum um það hvaða landslög eigi við um skipverja, til hagsbóta fyrir hlutaðeigandi menn.

18. gr.

Skipverjar, sem lúta landslögum aðildarríkis en eru ríkisborgarar annars aðildarríkis eða eru flóttamenn eða ríkisfangslausir menn sem búa innan landamæra aðildarríkis, skulu, samkvæmt nefndum landslögum, njóta jafnræðis á við ríkisborgara fyrrnefnds aðildarríkis, jafnt hvað varðar umfang tryggingar og réttar til bóta. Þeir skulu njóta jafnræðis hvað þetta varðar án nokkurra skilyrða um búsetu innan landamæra fyrrgreinds aðildarríkis, svo fremi ríkisborgarar þess njóti verndar án nokkurs slíks skilyrðis. Þessi regla skal einnig gilda, þar sem það á við, hvað varðar rétt ómaga og eftirlifenda skipverja til bóta hvert sem ríkisfang þeirra er.

19. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 18. gr. getur greiðsla óáunninna bóta verið háð því að bótaþegi hafi búið innan landamæra fullgilds aðildarríkis eða, þegar um eftirlifendabætur er að ræða, að hinn látni hafi búið þar um tíma sem má ekki ákveða að sé lengri en:

- a. sex mánuðir áður en bótakrafan er sett fram þegar um er að ræða atvinnuleysisbætur og fæðingarstyrk;
- b. fimm samfelld ár áður en bótakrafan er sett fram þegar um er að ræða örorkubætur eða fyrir dauða þegar um er að ræða eftirlifendabætur;
- c. tíu ár frá 18 ára aldri til eftirlaunaaldurs og má krefjast þess að þar af séu fimm ár áður en bótakrafa er sett fram þegar um er að ræða ellilífeyri.

20. gr.

Lög og reglugerðir, tilgreind í 13.—15. gr., sem varða ábyrgð útgerðarmanna í hverju aðildarríki, skulu tryggja jafnan rétt skipverja hvar sem þeir hafa búsetu.

21. gr.

Sérhvert aðildarríki skal leitast við að hafa samvinnu við öll önnur aðildarríki sem hafa komið sér upp kerfi til viðhalds áunnum réttindum, hvað varðar sérhvern flokk almanna-trygginga eins og hann er tilgreindur í 3. gr., og landslög ná til í sérhverju þessara aðildarríkja, til hagsbóta fyrir þá menn sem hafa sem skipverjar orðið að lúta landslögum eins aðildarríkis oftast en einu sinni eða landslögum téðra aðildarríkja til skiptis.

22. gr.

Í kerfi til viðhalds réttindum sem áunnist hafa, sbr. 21. gr., skal gera ráð fyrir því að lagður verði saman, að svo miklu leyti sem nauðsyn krefur, tryggingartími, starfstími eða búsetutími, eftir því hvað um er að ræða samkvæmt lögum hlutaðeigandi aðildarríkja, hvað varðar öflun, viðhald eða endurheimt réttinda, svo og, eftir atvikum, útreikningi bóta.

23. gr.

Í þeim kerfum um viðhald áunninna réttinda sem tilgreind voru í 21. gr. skal ákveðið eftir hvaða reglum skal farið við úthlutun ellilífeyris, örorku- og eftirlifendabóta, svo og, þar sem það á við, skiptingu tilheyrandi kostnaðar.

24. gr.

Sérhvert aðildarríki skal tryggja greiðslu örorku- og ellilífeyris og eftirlifendabóta í reiðufé, lífeyris vegna vinnuslysa og dauðsfalla, svo fremi réttur til slíkra bóta hafi verið áunninn samkvæmt landslögum þess, til bótaþega sem eru ríkisborgarar aðildarríkis eða flóttamenn eða ríkisfangslausir menn, hvar sem þeir hafa búsetu, og er þetta háð ráðstöfunum sem gerðar eru, ef nauðsyn krefur, með samkomulagi milli aðildarríkja eða hlutaðeigandi ríkja.

25. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 24. gr. skulu hlutaðeigandi aðildarríki, með samkomulagi sín í milli, ákveða, þegar um er að ræða óáunnar bætur, með hvaða skilyrðum slíkar bætur verða tryggðar bótaþegum sem búsettir eru utan landamæra fullgilds aðildarríkis.

26. gr.

Aðildarríki, sem hefur tekið á sig skyldur Samþykktar um jafnrétti innlendra og erlendra manna til almannatrygginga frá 1962, hvað varðar einn eða fleiri flokka almannatrygginga sem tilgreindir eru í 24. gr., en ekki skyldur Samþykktar um stofnun alþjóðlegs kerfis til viðhalds tryggingaréttindum frá 1982, er heimilt, hvað varðar sérhvern flokk sem það hefur tekið á sig skyldur fyrir í fyrrgreindu samþykktinni, að víkja frá ákvæðum 24. gr. og beita þess í stað ákvæðum 5. gr. þeirrar samþykktar.

27. gr.

Hlutaðeigandi aðildarríki skulu leitast við að taka þátt í kerfi til að viðhalda réttindum sem fengist hafa samkvæmt landslögum þeirra, hvað varðar sérhvern af eftirfarandi flokkum almannatrygginga sem landslög sérhvers þessara aðildarríkja ná til, hvað varðar skipverja: læknishjálp, sjúkrabætur, atvinnuleysisbætur, vinnuslysabætur aðrar en lífeyri og greiðslu vegna dauðsfalls, fjölskyldubætur og fæðingarstyrk. Með kerfum sem þessum skal tryggja slíkar bætur þeim mönnum sem hafa fasta búsetu eða búa um stundarsakir innan landamæra eins þessara aðildarríkja, annars en hlutaðeigandi aðildarríkis, með þeim skilyrðum og innan þeirra marka sem ákveðin verða með samkomulagi milli hlutaðeigandi aðildarríkja.

28. gr.

Ákvæði þessa kafla eiga ekki við um félagslega þjónustu og læknishjálp.

29. gr.

Aðildarríki mega víkja frá ákvæðum 16.—25. gr. og 27. gr., með því að gera sérstakar ráðstafanir með gagnkvæmum eða fjölhliða samkomulagi milli tveggja eða fleiri ríkja, með því skilyrði að það hafi ekki áhrif á réttindi og skyldur annarra aðildarríkja en veiti erlendum skipverjum eða farandskipverjum vernd almannatrygginga samkvæmt ákvæðum sem eru þeim, þegar á heildina er litið, a.m.k. jafnhagstæð og þau ákvæði sem gert er ráð fyrir í frammanfundum greinum.

V. KAFLI

Lögfræðileg og stjórnskipuleg vernd.

30. gr.

Sérhver hlutaðeigandi maður hefur rétt til áfrýjunar ef honum er neitað um bætur eða kvörtun er borin fram vegna eðlis bótakröfu, stigs, upphæðar eða gæða.

31. gr.

Þar sem ráðuneyti, sem er ábyrgt fyrir löggjafarsamkomu, er falin ábyrgð á stjórnun læknisþjónustu, skal sérhver hlutaðeigandi maður hafa rétt til þess, auk áfrýjunarréttar, sem veittur er í 30. gr., að krefjast rannsóknar hlutaðeigandi yfirvalda á kvörtun sinni yfir því að honum hafi verið neitað um læknisþjónustu eða honum hafi þótt sú læknisþjónusta sem hann hefur fengið ekki vera nægjanlega góð.

32. gr.

Sérhvert aðildarríki skal gera ráðstafanir til þess að útkljá deilur á skjótan og ódýran hátt varðandi ábyrgð útgerðarmanna sem kveðið er á um í 13. og 15. gr.

33. gr.

Aðildarríkin skulu taka á sig almenna ábyrgð á greiðslu bóta samkvæmt þessari samþykkt og gera allar þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru í því skyni.

34. gr.

Aðildarríkin skulu taka á sig almenna ábyrgð á tilhlýðilegri stjórnun þeirra stofnana og þeirri þjónustu sem til þarf við að framfylgja ákvæðum þessarar samþykktar.

35. gr.

Þegar stjórnun er ekki falin stofnun, sem er undir eftirliti stjórnvalda eða ráðuneyti sem ber ábyrgð gagnvart löggjafarsamkomu:

- a. skulu fulltrúar þeirra skipverja sem verndar njóta eiga aðild að stjórnun samkvæmt reglum í landslögum;
- b. skal í landslögum, þar sem það á við, einnig gert ráð fyrir þátttöku fulltrúa útgerðarmanna;
- c. má í landslögum einnig gera ráð fyrir þátttöku fulltrúa stjórnvalda.

VI. KAFLI Lokaákvæði.

36. gr.

Þessi samþykkt kemur í stað Samþykktar um sjúkratryggingar sjómanna frá 1936 og Samþykktar um félagslegt öryggi sjómanna frá 1946.

37. gr.

Formlegar fullgildingar á þessari samþykkt skulu sendar forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar.

38. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

39. gr.

Sérhvert aðildarríki sem fullgildir þessa samþykkt skuldbindur sig til að beita henni á þeim svæðum þar sem það ber ábyrgð á alþjóðasamskiptum samkvæmt ákvæðum stofnskrár Alþjóðavinnuáskrifstofunnar.

40. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar, sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

41. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnnumálaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnnumálastofnunarinnar skráningu allra fullgildinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

42. gr.

Forstjóri alþjóðavinnnumálaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar samkvæmt 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

43. gr.

Þegar stjórn alþjóðavinnnumálaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

44. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti, og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, þá skal:

- a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 9. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;
- b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt öðlast gildi.

2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

45. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal IV.

Samþykkt nr. 166, um heimsendingu skipverja (endurskoðuð).

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuálastofnunarinnar, gefur gaum að því að frá gerð Samþykktar um heimsendingu sjómanna frá 1926 og Tillögu um heimsendingu (skipstjóra og viðvaninga) frá 1926 hefur þróun í skipaútgerð valdið því að nauðsynlegt er að endurskoða samþykktina í því skyni að taka upp í hana viðeigandi þætti úr Tillögunni og

gefur einnig gaum að því að talsverðar framfarir hafa orðið með setningu laga hinna ýmsu ríkja, svo og framkvæmdum, við heimsendingu skipverja í ýmsum þeim tilvikum sem Samþykkt um heimsendingu sjómanna frá 1926 nær ekki til og

tekur tillit til þess að frekari aðgerðir, með nýrri alþjóðlegri gerð um tiltekna viðbótarþætti varðandi heimsendingu skipverja, væru þar af leiðandi æskilegar með hliðsjón af mikilli fjölgun erlendra skipverja við störf á skipum og

hefur samþykkt tiltekna ábendingar varðandi endurskoðun Samþykktar um heimsendingu sjómanna frá 1926 (nr. 23) og Tillögu um heimsendingu (skipstjóra og viðvaninga) frá 1926 (nr. 27) sem er fimmta mál á dagskrá þessa þings og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar gerir þingið í dag, 9. október 1987, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um heimsendingu skipverja (endurskoðuð), 1987:

I. Gildissvið og skilgreiningar.

1. gr.

1. Þessi samþykkt nær til allra hafskipa, hvort sem þau eru í eigu opinberra aðila eða einkaaðila, sem skráð eru innan lögsögu sérhvers aðildarríkis sem fullgilt hefur samþykktina og stundar að jafnaði siglingar í ábataskyni, svo og til útgerðarmanna og skipverja slíkra skipa.

2. Að höfðu samráði við viðkomandi samtök útgerðamanna fiskiskipa og fiskimanna, að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt, skulu hlutaðeigandi stjórnvöld beita ákvæðum þessarar samþykktar varðandi fiskveiðar í sjó sem eru stundaðar í ábataskyni.

3. Ef vafi leikur á um það hvort tiltekin skip séu notuð til siglinga eða fiskveiða í ábataskyni, hvað varðar ákvæði þessarar samþykktar, skulu hlutaðeigandi stjórnvöld skera úr um það að höfðu samráði við samtök viðkomandi útgerðarmanna, farmanna og fiskimanna.

4. Í þessari samþykkt tákna hugtakið „skipverji“ hvern þann mann sem ráðinn er til hvers konar starfa í hafskipi sem þessi samþykkt nær til.

II. Réttindi.

2. gr.

1. Skipverji á rétt á að vera sendur heim í eftirtöldum tilvikum:

- a. ef ráðning í tiltekinn tíma eða fyrir tiltekna sjóferð endar erlendis;
- b. við lok uppsagnartíma sem ákveðinn hefur verið samkvæmt samkomulagi eða ráðningarsamningi skipverja;
- c. ef skipverji er sjúkur eða slasaður eða er haldinn öðrum kvilla sem veldur því að senda verður hann heim þegar hann er orðinn ferðafær;
- d. ef skipið ferst;

- e. ef útgerðarmaður getur ekki haldið áfram að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum eða ráðningarsamningi sem vinnuveitandi skipverja sökum gjaldþrots, sölu skips, breytingar á skráningu skips eða af annarri svipaðri ástæðu;
- f. ef senda á skipið inn á ófriðarsvæði, eins og það er skilgreint í landslögum eða reglugerðum eða heildarsamningum, og skipverji samþykkir ekki að fara þangað;
- g. ef ráðningu lýkur fyrir fullt og allt eða um stundarsakir samkvæmt gerðardómsúrskurði eða ákvæðum heildarsamnings eða ráðningu lýkur af svipuðum ástæðum.

2. Í landslögum eða reglugerðum eða heildarsamningum skulu vera ákvæði um hámarks lengd starfstíma skipverja um borð en eftir það á hann rétt á að vera sendur heim. Slík tímabil skulu vera styttri en 12 mánuðir. Við ákvörðun hámarks lengdar tíma skal taka tillit til þeirra þátta sem hafa áhrif á vinnuumhverfi skipverja. Sérhvert aðildarríki skal eftir föngum leitast við að stytta þessi tímabil með hliðsjón af breytti tækni og þróun og getur í því skyni tekið tillit til tillagna frá alþjóðasiglingamálanefndinni.

III. Ákvörðunarstaður.

3. gr.

1. Í landslögum eða reglugerðum sérhvers aðildarríkis sem hefur fullgilt þessa samþykkt skal tilgreina til hvaða ákvörðunarstaða má senda skipverja þegar um heimsendingu er að ræða.

2. Meðal ákvörðunarstaða, sem þannig eru tilgreindir, skal vera sá staður þar sem skipverji réð sig á skipið, sá staður sem tilgreindur er í heildarsamningi, heimaland skipverjans eða annar staður sem samið var um við ráðningu. Skipverji hefur rétt til að velja um það til hvaða staðar hann vill láta senda sig til af þeim stöðum sem mælt er fyrir um.

IV. Ráðstafanir vegna heimsendingar.

4. gr.

1. Það á að vera á ábyrgð útgerðarmanns að gera ráðstafanir til heimsendingar skipverja með viðeigandi og skjótum hætti. Að jafnaði skal miðað við flugfar.

2. Útgerðarmaður skal bera kostnað við heimsendingu.

3. Ef heimsending hefur átt sér stað sökum þess að skipverji hefur vanrækt alvarlega skyldur sínar samkvæmt ákvæðum landslaga, reglugerða eða heildarsamnings, skal ekkert ákvæði þessarar samþykktar koma í veg fyrir að unnt sé að endurkrefja skipverja um allan kostnað eða hluta af honum samkvæmt landslögum, reglugerðum eða heildarsamningi.

4. Útgerðarmaður skal m.a. greiða eftirtalinn kostnað:

- a. ferð til ákvörðunarstaðar, sem valinn er vegna heimsendingar, samkvæmt ákvæðum 3. gr. hér að framan;
- b. fæði og húsnæði frá því að skipverji fer frá skipi þar til hann er kominn til ákvörðunarstaðar heimsendingar;
- c. laun og dagpeninga frá því að skipverji fer frá skipi þar til hann er kominn til ákvörðunarstaðar heimsendingar ef svo er mælt fyrir um í landslögum, reglugerðum eða heildarsamningum;
- d. flutning á 30 kg af persónulegum munum skipverja til ákvörðunarstaðar heimsendingar;
- e. læknishjálp, ef hennar er þörf, þar til skipverji hefur náð nægilega góðri heilsu til þess að ferðast til ákvörðunarstaðar heimsendingar.

5. Útgerðarmanni er ekki heimilt að krefjast þess að skipverji greiði fyrirfram hluta af heimsendingarkostnaði við upphaf starfstíma síns og honum er heldur ekki heimilt að draga heimsendingarkostnað frá launum eða öðrum greiðslum til skipverjans nema samkvæmt ákvæðum 3. tölul. hér að framan.

6. Í landslögum eða reglugerðum skulu ekki vera nein ákvæði sem skerða rétt útgerðarmanns til þess að endurheimta kostnað vegna heimsendingar skipverja, sem ekki hafa verið ráðnir hjá honum, úr höndum vinnuveitenda þeirra.

5. gr.

Ef útgerðarmaður gerir ekki ráðstafanir til heimsendingar skipverja sem á rétt á henni eða greiðir ekki fyrir hana:

- a. skulu hlutaðeigandi stjórnvöld í aðildarríki því þar sem skipið er skráð gera ráðstafanir vegna heimsendingar viðkomandi skipverja og greiða kostnað við hana; ef þau gera það ekki getur ríkið sem senda á skipverjann heim frá eða ríkið þar sem hann hefur ríkisfang gert ráðstafanir vegna heimsendingar hans og síðan endurheimt kostnaðinn frá aðildarríkinu þar sem skipið er skráð;
- b. getur aðildarríkið, þar sem skipið er skráð, kafið útgerðarmanninn um endurgreiðslu kostnaðar;
- c. skal aldrei krefja skipverja um greiðslu kostnaðar vegna heimsendingar nema samkvæmt ákvæðum 3. tölul., 4. gr. hér að framan.

V. Aðrar ráðstafanir.

6. gr.

Skipverjum, sem senda á heim, skal gert kleift að fá vegabréf sín og önnur skilríki vegna heimsendingarinnar.

7. gr.

Þann tíma sem skipverji bíður eftir heimsendingu, svo og ferðatíma, má ekki draga frá áunnu orlofi á launum.

8. gr.

Heimsendingu skipverja telst lokið þegar hann er kominn til ákvörðunarstaðar samkvæmt ákvæðum 3. gr. hér að framan eða ef hann neytir ekki réttar síns til heimsendingar innan eðlilegs tíma sem skilgreindur er í landslögum, reglugerðum eða heildarsamningum.

9. gr.

Ákvæði þessarar samþykktar skulu öðlast gildi með landslögum eða reglugerðum, svo fremi þau hafi ekki öðlast gildi með heildarsamningum eða með öðrum hætti, eftir aðstæðum í hverju landi.

10. gr.

Sérhvert aðildarríki skal auðvelda heimsendingu skipverja sem starfa á skipum sem hafa viðdvöl í höfnum þess eða sigla um landhelgi þess eða innsævi, svo og að aðrir fáist í þeirra stað.

11. gr.

Hlutaðeigandi stjórnvöld í sérhverju aðildarríki skulu tryggja það með fullnægjandi eftirliti að útgerðarmenn skipa, sem skráð eru innan landamæra þess, hlíti ákvæðum þessarar samþykktar og skulu þau veita alþjóðavinnumálaskrifstofunni upplýsingar þar að lútandi.

12. gr.

Texti þessarar samþykktar skal vera til reiðu á viðkomandi tungumáli fyrir skipverja á öllum skipum sem skráð eru innan landamæra sérhvers aðildarríkis sem fullgilt hefur hana.

VI. Lokaákvæði.

13. gr.

Þessi samþykkt kemur í stað Samþykktar um heimsendingu sjómanna frá 1926.

14. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnumála-skrifstofunnar til skrásetningar.

15. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnumálastofnunarinnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.

2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.

3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

16. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkyningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.

2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar. Sérhvert aðildarríki sem fullgildir þessa samþykkt skuldbindur sig til að beita henni á þeim svæðum þar sem það ber ábyrgð á alþjóðasamskiptum samkvæmt ákvæðum stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar.

17. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skráningu allra fullgildinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

18. gr.

Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar samkvæmt 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

19. gr.

Þegar stjórn alþjóðavinnumálaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

20. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti, og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, þá skal:

- a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 9. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;
- b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt öðlast gildi.

2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

21. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal V.

Tillaga nr. 173, um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuálastofunnar, minnst ákvæða í Tillögu um velferðarmál sjómanna í höfn frá 1936 og Tillögu um velferðarmál farmanna frá 1970 og

hefur samþykkt tiltekna ábendingar um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn, sem er annað mál á dagskrá þessa þings og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi tillögu gerir þingið í dag 8. október 1987, eftirfarandi tillögu sem nefna má Tillögu um aðbúnað skipverja, 1987:

I. Almenn ákvæði.

1. Í þessari tillögu tákna:

- a. hugtakið „skipverji“ hvern þann mann sem ráðinn er til hvers konar starfa um borð í hafskipi, hvort sem það er í eigu opinberra aðila eða einkaaðila, öðru en herskipi,
- b. hugtakið „aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar“ aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar, menningarmála, afþreyingar og upplýsinga.

2. Að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök útgerðarmanna fiskiskipa og fiskimanna, að því marki sem slíkt telst framkvæmanlegt, skulu stjórnvöld beita ákvæðum þessarar tillögu varðandi fiskveiðar í sjó sem eru stundaðar í ábataskyni.

3. (1) Aðildarríkin ættu að gera ráðstafanir til þess að tryggja að fullnægjandi aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar sé fyrir hendi fyrir skipverja jafnt í höfnum sem um borð í skipum og að skipverjum sé veitt nægileg vernd við störf sín.

(2) Við framkvæmd þessara ráðstafana ættu aðildarríkin að taka tillit til sérstakra þarfa skipverja, hvað varðar öryggi þeirra, heilsuvernd og tómstundastörf, einkum þegar þeir starfa utan heimalands síns og fara inn á ófriðarsvæði.

4. Ráðstafanir til eftirlits með aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar ætti að fela í sér þátttöku hlutaðeigandi samtaka sjómanna og útgerðarmanna.

5. Aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar, sem veitt er samkvæmt þessari tillögu, ætti að vera til reiðu öllum skipverjum, hvert sem þjóðerni þeirra er, kynþáttur, litarháttur, kynferði, trúarskoðun, stjórnmálaskoðun eða félagslegur uppruni, og óháð því í hvaða ríki skipið, sem þeir eru skipverjar á, er skráð.

6. Aðildarríkin ættu að hafa samvinnu sín á milli um það að stuðla að velferð skipverja á hafi úti og í höfn. Slík samvinna ætti að vera fölgin í:

- a. samráði milli hlutaðeigandi stjórnvalda í því skyni að sjá skipverjum fyrir aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar, jafnt í höfn sem um borð í skipum, svo og endurbótum á honum.
- b. samningum um sameiginlega hagnýtingu og útvegum aðstöðu vegna aðbúnaðar í meginhöfnum í sparnaðarskyni.
- c. að skipuleggja íþróttakappleiki þjóða í milli og hvetja skipverja til að taka þátt í íþróttum.
- d. að skipuleggja alþjóðlegar ráðstefnur um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn.

II. Aðstaða og þjónusta í höfnum.

7. (1) Aðildarríkin ættu að sjá fyrir eða að tryggja að séð verði fyrir þeirri aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar sem gæti verið þörf fyrir í viðeigandi höfnum landsins.

(2) Aðildarríkin ættu að hafa samráð við hlutadeigandi samtök útgerðarmanna og sjómanna þegar ákvarða skal hvaða hafnir eru viðeigandi.

(3) Aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar skyldi oft tekin til endurskoðunar til þess að tryggja það að hún sé fullnægjandi með tilliti til breytinga á þörfum skipverja vegna tækniþróunar, breytts rekstrar og annarrar þróunar í útgerð.

8. (1) Aðstaða og þjónusta vegna aðbúnaðar skal í té látin, samkvæmt aðstæðum og venjum í hverju landi, af einum eða fleiri eftirtalinnna aðila:

- a. stjórnvöldum;
- b. samtökum útgerðarmanna og sjómanna samkvæmt heildarsamningum eða öðru samþykktu fyrirkomulagi;
- c. samtökum sjálfbodaliða.

(2) Ráðstafanir skulu gerðar eftir þörfum til þess að tryggja að tæknilega hæfir menn séu ráðnir í fullt starf við rekstur aðstöðu vegna aðbúnaðar og þjónustu fyrir skipverja, auk þeirra sjálfbodaliða sem þar kunna að starfa.

9. (1) Stofna ætti velferðarráð, sem ná til tiltekinnar hafnar, héraðs eða lands, eftir því sem við á, og ætti hlutverk þeirra að vera:

- a. að fylgjast með því hvort sú aðstaða vegna aðbúnaðar sem er fyrir hendi er viðunandi og hvort þörf er fyrir viðbótaraðstöðu eða hvort leggja beri niður þjónustu sem er lítið nýtt;
- b. að hjálpa og ráðleggja þeim sem bera ábyrgð á því að leggja til aðstöðu vegna aðbúnaðar og tryggja samhæfingu milli þeirra.

(2) Í velferðarráðum ættu að sitja fulltrúar samtaka útgerðarmanna og sjómanna, hlutadeigandi stjórnvalda og, þar sem það á við, samtaka sjálfbodaliða og félagsmálastofnana.

(3) Þar sem það á við ættu ræðismenn strandríkja og fulltrúar erlendra velferðarsamtaka á staðnum að taka þátt í starfi velferðarráðs hafnar, héraðs og lands samkvæmt lögum og reglugerðum hlutadeigandi lands.

10. (1) Aðildarríkin ættu að tryggja það að hæfileg og regluleg fjárhagsaðstoð sé veitt til aðstöðu og þjónustu vegna aðbúnaðar skipverja.

(2) Í samræmi við aðstöðu og venju í landi hverju ætti að haga þessari fjárhagsaðstoð á einn eða annan eftirtalinn hátt:

- a. með fjárveitingum úr opinberum sjóðum;
- b. með álögum á eða sérstöku gjaldi af siglingum;
- c. með frjálsum framlögum útgerðarmanna, skipverja eða samtaka þeirra; og/eða
- d. með frjálsum framlögum annarra.

(3) Fé, sem aflað er til aðbúnaðar með sköttum, álögum eða sérstöku gjaldi, má einungis nota í því skyni.

11. Hótel eða gistiheimili sem henta skipverjum ættu að vera fyrir hendi þar sem þörf er fyrir þau. Slík hótél eða gistiheimili ættu að vera undir góðu eftirliti, uppsett verð ætti að vera sanngjarnt og, þar sem það er nauðsynlegt og því verður við komið, ætti að sjá til þess að fjölskyldur skipverja geti einnig dvalist þar.

12. (1) Koma ætti upp eða stuðla að nauðsynlegri aðstöðu vegna aðbúnaðar og afþreyingar í höfnum, m.a. með:

- a. herbergjum til fundahalds og afþreyingar eftir þörfum;
- b. aðstöðu til íþróttaiðkana, þ.m.t. utan húss, einnig til kappleikja;
- c. aðstöðu til kennslu;

- d. aðstöðu til trúariðkana og fyrir persónulega ráðgjöf þar sem það á við.
 (2) Til greina kemur að útvega skipverjum slíka aðstöðu eftir þörfum með því að nýta aðstöðu sem ætluð er til almennari nota.
13. Þar sem mikill fjöldi skipverja af ýmsum þjóðernum hefur þörf fyrir aðstöðu, svo sem hótél, klúbba og íþróttaaðstöðu í tiltekinni höfn, ættu hlutaðeigandi aðilar eða stjórnvöld í heimalandi skipverja og í því landi þar sem skipið er skráð, svo og hlutaðeigandi alþjóðleg samtök, að hafa samráð og samvinnu við hlutaðeigandi aðila og stjórnvöld í landinu þar sem höfnin er til þess að sameina kraftana í sparnaðarskygni.
14. (1) Koma ætti á framfæri við skipverja upplýsingum um aðstöðu fyrir almenning í viðkomuhöfnum, einkum hvað varðar samgöngutæki og aðstöðu vegna aðbúnaðar, skemmtanahalds, kennslu og trúariðkana, auk aðstöðu sem ætluð er skipverjum sérstaklega.
 (2) Slíkum upplýsingum mætti t.d. dreifa þannig:
- Dreifing bæklinga í landi og, að fengnu leyfi skipstjóra, um borð í skipi og séu bæklingarnir á viðeigandi tungumálum og komi fram í þeim skýrar upplýsingar um þá aðstöðu sem fyrir hendi er fyrir skipverja í viðkomuhöfn eða næstu viðkomuhöfn. Í slíkum bæklingum ætti að vera kort af borginni og hafnarsvæðinu.
 - Í stærri höfnum séu stofnaðar upplýsingaskrifstofur, sem eru aðgengilegar fyrir skipverja, og séu þar við störf menn sem geta gefið milliliðalaust þær skýringar og leiðbeiningar sem að gagni mega koma.
15. Þegar þess gerist þörf ættu að vera fyrir hendi fullnægjandi farartæki gegn sanngjörnu gjaldi á hentugum stöðum við höfnina til þess að gera skipverjum kleift að komast til þéttbýlissvæða.
16. Gera ætti allar viðeigandi ráðstafanir til þess að kynna skipverjum sem koma til hafnar:
- hvers konar hættu og sjúkdóma sem þeir kunna að komast í tæri við og hvernig þeir geta forðast þá;
 - nauðsyn þess að þeir sem þjást af sjúkdómum fari strax í meðferð og hvar næsta aðstaða sé til reiðu til slíkrar meðferðar;
 - þá hættu sem er samfara neyslu ávana- og fíkniefna og áfengis.
17. Gera ætti ráðstafanir til þess að tryggja að skipverjar sem dvelja í höfn, hafi aðgang að:
- göngudeild vegna veikinda og meiðsla;
 - sjúkrahúsvist þegar þörf krefur;
 - tannlæknaþjónustu, einkum í neyðartilfellum.
18. Hlutaðeigandi stjórnvöld ættu að gera allar viðeigandi ráðstafanir til þess að kynna útgerðarmönnum, svo og skipverjum, sem koma til hafnar, sérstök lög og venjur sem gætu valdið frelsissviptingu þeirra ef brotnar eru.
19. Hlutaðeigandi stjórnvöld ættu að sjá fyrir fullnægjandi lýsingu og merkingum á hafnarsvæði og vegum sem að því liggja, svo og reglulegu eftirliti til verndar skipverjum.
20. (1) Til verndar erlendum skipverjum ætti að gera ráðstafanir til að:
- auðvelda þeim aðgang að ræðismanni sínum,
 - koma á virkri samvinnu milli ræðismanna og stjórnvalda hlutaðeigandi héraðs eða lands.
- (2) Hvenær sem skipverji er handtekinn af einhverjum ástæðum á landsvæði aðildarríkis ættu hlutaðeigandi stjórnvöld, ef hann óskar þess, að tilkynna það án tafar til

stjórnvalda í því ríki þar sem skipið er skráð, svo og til stjórnvalda í heimalandi skipverja. Hlutaðeigandi stjórnvöld ættu án tafar að tilkynna skipverja rétt hans til þess að bera fram slíka ósk. Stjórnvöld í því ríki þar sem skipverji á ríkisfang ættu án tafar að senda tilkynningu um þetta til nánasta skyldmennis. Ef skipverji er kyrrsettur skyldu stjórnvöld í aðildarríki heimila starfsmönnum ræðismannsskrifstofu að heimsækja hann án tafar og síðan reglulega meðan á kyrrsetningu stendur.

(3) Mál kyrrsetts skipverja ætti að taka fyrir án tafar að landslögum og senda tilkynningu um framvindu mála til stjórnvalda í því landi þar sem skipið er skráð, svo og stjórnvalda í því landi sem skipverji á ríkisfang.

21. (1) Veita ætti skipverjum, sem komast í ógöngur í erlendri höfn, alla aðstoð sem við verður komið meðan beðið er heimsendingar þeirra.

(2) Ef töf verður á heimsendingu skipverja ættu hlutaðeigandi stjórnvöld að tryggja að ræðismanni eða staðbundnum fulltrúa ríkisins þar sem skipið er skráð sé tilkynnt það án tafar.

22. Aðildarríkin ættu að gera ráðstafanir, hvenær sem þess gerist þörf, til að tryggja öryggi skipverja fyrir árásum og öðru ólöglegu athæfi meðan skip eru innan landhelgi þeirra, einkum á leið til hafnar.

III. Aðstaða og þjónusta á sjó.

23. (1) Aðstöðu og þægindi vegna aðbúnaðar ætti að láta skipverjum í té um borð í skipum. Þar sem því verður við komið ætti slík aðstaða að vera fölgin í:

- a. aðstöðu til að horfa á sjónvarp og hlusta á útvarp;
- b. sýningu kvikmynda eða myndbandsmynda, og ættu birgðir þeirra að nægja ferðina á enda og ætti að endurnýja þær á hæfilegum fresti;
- c. íþróttatækjum, þ.m.t. þrekþjálfunartæki, borðleikir og þilfarsleikir;
- d. aðstöðu til sundiðkunar þar sem því verður við komið;
- e. bókasafni með bókum um starfsmenntun og öðrum bókum og skyldi þess gætt að birgðirnar nægðu ferðina á enda og ætti að endurnýja þær með hæfilegu millibili;
- f. aðstöðu fyrir tómstundavinnu við handíðir.

(2) Þar sem því verður við komið og það á við ætti að koma til álita að setja upp vinstúkur fyrir skipverja, svo fremi það brjóti ekki í bág við þjóðlegar, trúarlegar eða félagslegar venjur.

24. Á starfsfræðslunámskeiðum fyrir skipverja ætti, þar sem það á við, að fjalla meðal annars um fræðslu og upplýsingar um málefni sem snerta aðbúnað þeirra, þ.m.t. almenna hættuvalda varðandi heilsu þeirra.

25. (1) Gefa ætti skipverjum kost á að nota talsímasamband frá skipi til lands, þar sem það er fyrir hendi, og ætti gjald fyrir slíka þjónustu að vera sanngjarnt.

(2) Þess skyldi gætt af fremsta megni að póstur berist skipverjum eins fljótt og vel og kostur er. Þess skyldi einnig gætt að skipverjar séu ekki skyldaðir til að greiða viðbótarpóstburðargjald þegar nauðsynlegt reynist að skipta um áritun á póst af orsökum sem þeir ráða ekki við.

26. (1) Gera ætti ráðstafanir til þess að tryggja að skipverjar fái hvenær sem það er hægt og sanngjarnt heimild til að taka á móti mökum sínum, ættingjum og vinum sem gestum um borð í skipi þegar það er í höfn, svo fremi það brjóti ekki í bág við landslög, alþjóðalög eða reglugerðir.

(2) Hyggja ætti að þeim möguleika að heimila skipverjum að taka maka sína með í einstakar ferðir þar sem því verður við komið og eðlilegt má teljast. Slíkir makar skyldu vera

nægilega tryggðir fyrir slysum og veikindum og ættu útgerðarmenn að veita skipverja alla nauðsynlega aðstoð til þess að afla slíkrar tryggingar.

27. Þeir sem ábyrgð bera í höfnum og um borð í skipum ættu að gera sitt ítrasta til þess að auðvelda veitingu landgönguleyfa fyrir skipverja eins fljótt og auðið er eftir að skip kemur til hafnar.

IV. Sparifé og sending launa.

28. Í því skyni að hjálpa skipverjum til að spara fé og senda sparifé sitt til fjölskyldna sinna:

- a. ætti að taka upp einfalt, fljótlegt og öruggt kerfi, sem rekið er með aðstoð ræðismanna eða annarra hlutaðeigandi stjórnvalda, skipstjóra, umboðsmanna útgerðarmanna eða áreiðanlegra peningastofnana, til þess að gera skipverjum, og einkum þeim sem dvelja erlendis eða starfa á skipi sem skráð er utan heimalands þeirra, kleift að leggja laun sín fyrir eða senda þau eða hluta þeirra,
- b. ætti að koma upp eða gera aðgengilegra kerfi til þess að gera skipverjum, þegar þeir skrá sig á skip eða á meðan á ferð stendur, kleift, ef þeir óska þess, að senda hluta af launum sínum reglulega til fjölskyldna sinna,
- c. ætti að senda fjárhæðir á réttum tíma og beint til þess einstaklings eða einstaklinga sem skipverji hefur tilgreint,
- d. ætti að fá staðfestingu á því hjá óháðum aðila að peningasendingar skipverja berist í raun til þess einstaklings eða einstaklinga sem þeir hafa tilgreint.

Fylgiskjal VI.

Tillaga nr. 174, um heimsendingu skipverja.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 74. þingsetu sinnar í Genf 24. september 1987 eftir kvaðningu stjórnar alþjóðavinnuálastofnunarinnar, hefur samþykkt tilteknar ábendingar varðandi endurskoðun Samþykktar um heimsendingu sjómanna frá 1926 (nr. 23) og Tillögu um heimsendingu (skipstjóra og viðvaninga) frá 1926 (nr. 27) sem er fimmta mál á dagskrá þessa þings og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðlegrar tillögu, sem verði viðauki við Samþykkt um heimsendingu skipverja (endurskoðuð) frá 1987, gerir þingið í dag, 9. október 1987, efirfarandi tillögu sem nefna má Tillögu um heimsendingu skipverja, 1987:

Ef skipverji á rétt á að vera sendur heim samkvæmt ákvæðum Samþykktar um heimsendingu skipverja (endurskoðuð) frá 1987 en hvorki útgerðarmaður né stjórnvöld í aðildarríki því þar sem skipið er skráð standa við skuldbindingar sínar samkvæmt þessari samþykkt hvað varðar að gera ráðstafanir vegna heimsendingar skipverja og greiða kostnað við hana ættu stjórnvöld í ríkinu sem senda á skipverjann heim frá eða stjórnvöld í ríkinu þar sem hann á ríkisfang að gera ráðstafanir vegna heimsendingar hans og endurheimta síðan kostnaðinn frá aðildarríkinu þar sem skipið er skráð, samkvæmt 5. gr. samþykktarinnar, staflíð a.

Fylgiskjal VII.

**Skipan stjórnarnefndar
Alþjóðavinnumálaskrifstofunnar
kjörtímabilið 1987—1990.**

Fulltrúar ríkisstjórna.

Fastafulltrúar sem eru tilnefndir af eftirtöldum 10 aðaliðnaðarríkjum:

Bandaríkin
Brasilía
Frakkland
Indland
Ítalía
Japan
Kína
Sovétríkin
Stóra-Bretland
Þýska sambandslýðveldið

**Aðildarríki sem eru kjörin
til að tilnefna aðalfulltrúa:**

Antigua og Barbuda
Argentína
Ástralía
Benín
Botsvana
Búrúndí
Grikkland
Júgóslavía
Kanada
Kólumbía
Kúba
Kuvæt
Líbería
Líbía
Malasía
Sri Lanka
Tansanía
Tékkóslóvakía

**Aðildarríki sem eru kjörin
til að tilnefna varafulltrúa:**

Bangladess
Ekvador
Gínea
Hvíta-Rússland
Íran
Kamerún
Lesótó
Marokkó
Nikaragva
Sómalía
Svíþjóð
Sviss
Tæland
Tyrkland
Úganda
Úrúgvæ
Venesúela
Þýska alþýðulýðveldið

Fulltrúar atvinnurekenda.

Aðalfulltrúar:

Murat Eurnekian (Argentína)
Henri Georget (Níger)
Johan von Holten (Svíþjóð)
Abraham Katz (Bandaríkin)
Wolf-Dieter Lindner
(Pýska sambandslýðveldið)
Anne M. Mackie (Stóra-Bretland)
Marwan Nasr (Líbanon)
Jean-Jacques Oechslin (Frakkland)
Tom Diyu Owuor (Kenýa)
Aurélio Periquet (Filippseyjar)
Nefib Said (Túnis)
Jones Santos Neves Filho (Brasilía)
Naval Tata (Indland)
Hiroshi Tsujino (Japan)

Varafultrúar:

Aqil Ahmad Al-Jasem (Kuvæt)
Ray Brillinger (Kanada)
Francisco Diaz Garaycoa (Ekvador)
Adel Gazarin (Egyptaland)

Cornélie Hak (Holland)
Nöel Kouadic (Fílabeinsströndin)
José María Lacasa Aso (Spánn)
Moukoko Kingue (Kamerún)
Gabriel Okogwu (Nígería)
Jorge de Regil Gomez (Mexíkó)
James Rowe (Nýja-Sjáland)
Lucia Sasso-Mazzufferi (Ítalía)
Faniel Sumbwe (Sambía)
James Williams (Barbados)

Fulltrúar launafólks.

Aðalfulltrúar:

Niamkey Adiko (Fílabeinsströndin)
Ali Ibrahim (Sómálía)
James Baker (Bandaríki N-Ameríku)
Simon Crean (Ástralía)
Juan José Delpino (Venesúela)
Madia Diop (Senegal)
Yasuo Maruyama (Japan)
Richard Mercier (Kanada)
John T. Morton (Stóra-Bretland)
Gerd Muhl (Pýska sambandslýðv.)
Anando Gopan Mukherjee (Indland)
Alfonso Sanchez Madariaga (Mexíkó)
John Svenningsen (Danmörk)
Guennadi Yanaev (Sovétríkin)

Varafultrúar:

Khurshid Ahmed (Pakistan)
Martin Allini (Gabon)
Ramón Baldassini (Argentína)
Marc Blondel (Frakkland)
Ali Chiroma (Nígería)
Hassan Eid (Egyptaland)
Héribert Maier (Austurríki)
Democrito T. Mendoza (Filippseyjar)
Agus Sudono (Indónesía)
József Timmer (Ungverjaland)
Raffaele Vanni (Ítalía)
Frank Walcott (Barbados)
Jiachong Wang (Kína)
Newstead Zimba (Sambía)

Fylgiskjal VIII.

Skýrsla nefndar sem fjallar um málefni Alþjóðavinnumálastofnunarinnar.

Eitt af því sem er grundvallaratriði í starfsháttum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er samstarf og samráð á milli ríkisvaldsins og aðila vinnumarkaðarins sem er útfært í öllum nefndum og ráðum stofnunarinnar. Árið 1976 afgreiddi Alþjóðavinnumálaþingið alþjóðasamþykkt nr. 144 sem fjallar um samstarf ríkisvalds og aðila vinnumarkaðarins um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála. Hinn 12. mars 1981 samþykkti Alþingi þingsályktunartillögu um að veita ríkisstjórninni heimild til að fullgilda samþykkt nr. 144. Á grundvelli hennar var skipuð 16. apríl 1982 samstarfsnefnd, ILO-nefnd. Í nefndinni eiga sæti þrjár fulltrúar. Einn er fulltrúi heildarsamtaka atvinnurekenda, annar er fulltrúi heildarsamtaka launafólks og þriðji fulltrúi ríkisvaldsins og er hann jafnframt formaður nefndarinnar.

Á árinu 1987 var nefndin þannig skipuð: Fulltrúi Alþýðusambands Íslands, Lára V. Júlíusdóttir lögfræðingur, fulltrúi Vinnuveitendasambands Íslands, Kristján Þorbergsson lögfræðingur, fulltrúi félagsmálaráðuneytisins og jafnframt formaður nefndarinnar Gylfi Kristinsson deildarstjóri.

Vegna anna nefndarmanna á fyrri helmingi ársins hélt nefndin óvenju fáa fundi á árinu miðað við tvö næstu ár á undan eða tvo. Um haustið hvarf fulltrúi ASÍ til annarra starfa og það dróst nokkuð að skipa nýjan fulltrúa í hans stað. Á árinu voru helstu viðfangsefni nefndarinnar:

a. Skýrslur um framkvæmd alþjóðasamþykktar á sviði vinnumála.

Samkvæmt 19. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er aðildarríki skylt að gefa stofnuninni skýrslur um framkvæmd alþjóðasamþykktar. Þessi skylda er tvíþætt. Í fyrsta lagi skulu aðildarríkin gefa ILO reglulega skýrslur um framkvæmd þeirra samþykktar sem þau hafa fullgilt. Í annan stað getur stjórnarnefndin falið alþjóðavinnumálastofnuninni að óska eftir skýrslum frá aðildarríkjunum um framkvæmd ákvæða í öðrum samþykktum sem þau hafa ekki fullgilt.

Á árinu 1987 undirbjó ILO-nefndin skýrslur íslensku ríkisstjórnarinnar um framkvæmd eftirfarandi alþjóðasamþykktar:

Nr. 29 um lágmarksaldur barna við sjómennsku,

nr. 100 um jöfn laun kvenna og karla fyrir jafnverðmæt störf, og

nr. 105 um afnám nauðungarvinnu.

Auk þess undirbjó nefndin skýrslu um framkvæmd tillögu nr. 111 um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs.

Á síðari árum hefur Alþjóðavinnumálastofnunin lagt aukna áherslu á jafnrétti kynjanna á vinnumarkaðinum. Liður í því er að óska eftir ítarlegum skýrslum frá aðildarríkjunum um framkvæmd samþykktar sem snerta jafnrétti kynjanna í þessu tilliti. Hvað Ísland varðar er hér fyrst og fremst um að ræða framkvæmd á samþykkt nr. 100 og tillögu nr. 111.

Rétt er að geta þess að sérfræðinganefnd ILO um framkvæmd alþjóðasamþykktar hefur gert athugasemd við framkvæmd Íslands á ákvæðum samþykktar nr. 105. Nefndin telur að 81. gr. sjómannalaga, nr. 35/1985, brjóti í bága við samþykktina og hefur óskað eftir því að greininni verði breytt. Í skýrslu Íslands um framkvæmd samþykktarinnar er að finna lögskýringu samgönguráðuneytisins á greindu ákvæði. Þess er vænst að sérfræðinganefndin telji framkvæmdina í samræmi við ákvæði samþykktarinnar með hliðsjón af skýringu samgönguráðuneytisins.

b. Skýrsla um Alþjóðavinnumálalæpingið 1986.

Kynning á alþjóðasamþykktum ILO fyrir löggjafarsamkomu er ein af þeim skyldum sem aðildarríkjum stofnunarinnar ber að uppfylla. Á Íslandi hefur þetta ákvæði verið uppfyllt með þeim hætti að félagsmálaráðherra hefur gefið Alþingi skýrslu um Alþjóðavinnumálalæpingin. Í skýrslunum eru birtar í íslenskri þýðingu þær samþykktir og tillögur sem þingin hafa afgreitt. Á árinu 1987 var haft samráð við ILO-nefndina um skýrslu félagsmálaráðherra um 72. Alþjóðavinnumálalæpingið 1986. Þetta þing afgreiddi samþykkt nr. 162, um öryggi við notkun asbests og tillögu nr. 172 um sama efni. Einnig afgreiddi 72. Alþjóðavinnumálalæpingið umfangsmiklar breytingar á stofnskrá ILO.

c. Önnur erindi.

ILO-nefndin fjallaði um fjölmörg önnur málefni sem tengjast Alþjóðavinnumálastofnuninni. Benda má á skýrslur til undirbúnings 74. Alþjóðavinnumálalæpinginu og Evrópuþingi ILO, en bæði þessi þing voru haldin haustið 1987. Nefndin hefur einnig rætt málefni sem eru á dagskrá 75. Alþjóðavinnumálalæpingsins sem verður haldið dagana 1. — 22. júní 1988. Endurskoðun á samþykkt nr. 107, um réttindi frumbyggja, og síðari umræða um drög að samþykkt um öryggi og hollustuhætti í byggingariðnaði eru meðal dagskrármála.

Fylgiskjal IX.

Samþykktir Alþjóðavinnu­málaþings 1919—1987.

Hér fer á eftir skrá yfir alþjóðasamþykktir sem hafa verið afgreiddar á Alþjóðavinnu­málaþinginu 1919—1987. Athygli er vakin á athugasemdum neðanmáls við nokkrar af samþykktunum.

1. Samþykkt um takmörkun á vinnutíma í iðnaði við 8 stundir á dag og 48 stundir á viku (1919).
2. Samþykkt um ráðstafanir gegn atvinnuleysi (1919).
3. Samþykkt um vinnu kvenna fyrir og eftir barnsburð (1919).²⁾
4. Samþykkt um næturvinnu kvenna (1919).²⁾
5. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs barna við iðnaðarstörf (1919).²⁾
6. Samþykkt um næturvinnu unglunga í iðnaði (1919).²⁾
7. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs barna við sjómennsku (1920).²⁾
8. Samþykkt um bætur fyrir vinnutjón af völdum skipbrots (1920).
9. Samþykkt um ráðningu sjómanna í skiprúm (1920).
10. Samþykkt um lágmarksaldur barna við landbúnaðarstörf. (1921).²⁾
11. Samþykkt um rétt landbúnaðarfólks til að bindast samtökum og stofna félög (1921).
12. Samþykkt um slysatryggingar landbúnaðarverkafólks (1921).²⁾
13. Samþykkt um notkun blýhvítu í málningu (1921).
14. Samþykkt um vikulega hvíldardaga í iðnaði (1921).
15. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs unglunga við kyndara- og kolamokarastörf (1921).²⁾
16. Samþykkt um skylduskoðun lækni á börnum og unglungum við sjómennsku (1921).
17. Samþykkt um slysatryggingu verkamanna (1925).²⁾
18. Samþykkt um bætur til verkamanna vegna atvinnusjúkdóma (1925).²⁾
19. Samþykkt um jafnan rétt innlendra og erlendra verkamanna til slysabóta (1925).
20. Samþykkt um næturvinnu í brauðgerðarhúsum (1925).
21. Samþykkt um að gera einfaldara eftirlitið með útflytjendum um borð í skipum (1926).
22. Samþykkt um skiprúmssamninga sjómanna (1926).
23. Samþykkt um heimsendingu sjómanna (1926).
24. Samþykkt um sjúkratryggingu iðnaðarfólks, verzlunar­fólks og heimilishjúa (1927).²⁾
25. Samþykkt um sjúkratryggingar landbúnaðarverkafólks (1927).²⁾
26. Samþykkt um aðferðir til að ákveða lágmarks­laun (1928).
27. Samþykkt um að þyngd skuli letruð á þunga hluti, sem fluttir eru með skipum (1929).
28. Samþykkt um slysavarnir hafnar­verkamanna (1929).³⁾
29. Samþykkt um nauðungarvinnu eða skylduvinnu (1930).
30. Samþykkt um eftirlit með vinnutíma við verzlun og skrifstofustörf (1930).
31. Samþykkt um takmörkun vinnutíma í kolanámum (1931).²⁾⁴⁾
32. Samþykkt um slysavarnir hafnar­verkamanna (endurskoðuð 1932).³⁾
33. Samþykkt um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað (1932).³⁾
34. Samþykkt um vinnumiðlunarskrifstofur, sem taka greiðslur fyrir störf sín (1933).³⁾
35. Samþykkt um skyldutryggingar fólks, sem vinnur við iðnaðar- eða verzlunar­störf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933).³⁾

36. Samþykkt um skylduellitryggingar landbúnaðarverkafólks (1933).³⁾
37. Samþykkt um skylduörorkutryggingar fólks, sem vinnur við iðnaðar- eða verzlunarstörf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933).³⁾
38. Samþykkt um skylduörorkutryggingar landbúnaðarverkafólks (1933).³⁾
39. Samþykkt um skyldutryggingar til handa ekkjum og munaðarleysingjum manna, sem unnið hafa iðnaðar- eða verzlunarstörf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933).³⁾
40. Samþykkt um skyldutryggingar til handa ekkjum og munaðarleysingjum landbúnaðarverkamanna (1933).³⁾
41. Samþykkt um næturvinnu kvenna (endurskoðuð 1934).³⁾
42. Samþykkt um bætur til verkamanna fyrir atvinnusjúkdóma (endurskoðuð 1934).²⁾
43. Samþykkt um vinnutíma í sjálfvirkum rúðuglerverksmiðjum (1934).
44. Samþykkt um bætur eða styrki til þeirra, sem eru atvinnulausir gegn vilja sínum (1934).
45. Samþykkt um vinnu kvenna neðanjarðar í hvers konar námum (1935).
46. Samþykkt um takmörkun vinnutíma í kolanámum (endurskoðuð 1935).⁴⁾
47. Samþykkt um fækkun vinnustunda niður í 40 á viku (1935).
48. Samþykkt um alþjóðlega skipan til viðhalds réttindum til örorku- og ellitrygginga og trygginga til handa ekkjum og munaðarlausum (1935).³⁾
49. Samþykkt um styttingu vinnutíma í glerflöskuverksmiðjum (1935).
50. Samþykkt um eftirlit með tilteknum aðferðum við ráðningu verkamanna (1936).
51. Samþykkt um styttingu vinnutíma í fyrirtækjum hins opinbera (1936).⁴⁾
52. Samþykkt um árlegt orlof með launum (1936).³⁾
53. Samþykkt um lágmarkskröfur til hæfni skipstjóra og yfirmanna á kaupskipum (1936).
54. Samþykkt um árlegt orlof með launum fyrir farmenn (1936).^{3,4)}
55. Samþykkt um útgerðarmanns, er sjómenn veikjast, slasast eða deyja (1936).
56. Samþykkt um sjúkratryggingar sjómanna (1936).
57. Samþykkt um vinnutíma á skipum og stærð áhafnar (1936).^{2,4)}
58. Samþykkt um lágmarksaldur barna við sjómennsku (endurskoðuð 1936).²⁾
59. Samþykkt um lágmarksaldur barna í iðnaði (endurskoðuð 1937).²⁾
60. Samþykkt um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað (endurskoðuð 1937).²⁾
61. Samþykkt um styttingu vinnutíma í baðmullariðnaðinum (1937).⁴⁾
62. Samþykkt um öryggisreglur í byggingariðnaðinum (1937).
63. Samþykkt um hagskýrslur um laun og vinnutíma í veigamestu greinum námavinnslu og verksmiðjuíðnaðar, þar á meðal byggingavinnu, svo og landbúnaði (1938).²⁾
64. Samþykkt um skriflega vinnusamninga innfæddra verkamanna (1939).
65. Samþykkt um refsíákvæði við brotum innfæddra verkamanna á vinnusamningi (1939).
66. Samþykkt um skráningu, ráðningu og vinnukjör verkafólks, sem flytur milli landa í atvinnuleit (1939).^{3,4)}
67. Samþykkt um vinnutíma og hvíldartíma við flutninga á landi (1939).³⁾
68. Samþykkt um fæði og þjónustu áhafna á skipum (1946).
69. Samþykkt um útgáfu hæfniskírteina fyrir matsveina á skipum (1946).
70. Samþykkt um félagslegt öryggi sjómanna (1946).¹⁾
71. Samþykkt um eftirlaun sjómanna (1946).
72. Samþykkt um orlof með launum fyrir farmann (1946).^{3,4)}
73. Samþykkt um læknisskoðun farmanna (1946).
74. Samþykkt um hæfnisvottorð fullgildra háseta (1946).
75. Samþykkt um vistarverur skipverja um borð í skipum (1946).^{3,4)}
76. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (1946).^{2,4)}
77. Samþykkt um læknisrannsóknir til ákvörðunar á hæfni barna og unglunga til iðnaðarstarfa (1946).

78. Samþykkt um læknisrannsóknir á hæfni barna og unglunga til starfa, sem ekki teljast til iðnaðar (1946).
79. Samþykkt um takmörkun á næturvinnu barna og unglunga við störf, sem ekki teljast til iðnaðar (1946).
80. Samþykkt um breytingar á framtíðarskipan á þeim framkvæmdastörfum, sem í samþykktum gerðum á 28 fyrstu allsherjarþingum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar eru falin aðalritara Þjóðabandalagsins svo og um frekari breytingar, er leiðir af upplausn Þjóðabandalagsins og breytingum á stjórnarskrá Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (1946).⁴⁾
81. Samþykkt um vinnueftirlit í iðnaði og verzlun (1947).
82. Samþykkt um félagsmálapólítík í ósjálfstæðum löndum (1947).
83. Samþykkt um að beita lágmarksákvæðunum um vinnuskyldu í ósjálfstæðum löndum (1947).
84. Samþykkt um félagafrelsi og sættir í vinnudeilum í ósjálfstæðum löndum (1947).
85. Samþykkt um vinnueftirlit í ósjálfstæðum löndum (1947).
86. Samþykkt um hámarks lengd ráðningartíma innfæddra verkamanna (1947).
87. Samþykkt um félagafrelsi og verndun þess (1948).
88. Samþykkt um skipulagningu vinnumiðlunar (1948).
89. Samþykkt um næturvinnu kvenna í iðnaði (endurskoðuð 1948).
90. Samþykkt um næturvinnu ungmenna í iðnaði (endurskoðuð 1948).
91. Samþykkt um orlof með launum fyrir farmenn (endurskoðuð 1949).³⁾
92. Samþykkt um vistarverur skipverja um borð í skipum (endurskoðuð 1949).
93. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (endurskoðuð 1949).²⁴⁾
94. Samþykkt um vinnuákvæði í opinberum samningum (1949).
95. Samþykkt um verndun vinnulauna (1949).
96. Samþykkt um vinnumiðlunarskrifstofur, sem taka laun fyrir störf sín (endurskoðuð 1949).
97. Samþykkt um inn- og útflutning fólks í atvinnuleit (endurskoðuð 1949).
98. Samþykkt um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega (1949).
99. Samþykkt um aðferðir til ákvörðunar á lágmarks launum við landbúnaðarstörf (1951).
100. Samþykkt um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafn verðmæt störf (1951).
101. Samþykkt um orlof með kaupum í landbúnaði (1952).²⁾
102. Samþykkt um lágmark félagslegs öryggis (1952).
103. Samþykkt um mæðravernd (1952).
104. Samþykkt um brot innfæddra verkamanna á vinnusamningi (1955).
105. Samþykkt um afnám nauðungarvinnu (1957).
106. Samþykkt um vikulega hvíldardaga í verzlunum og skrifstofum (1957).
107. Samþykkt um frumbyggja og annað kynþáttafólk eða frumstætt innan sjálfstæðra ríkja (1957).
108. Samþykkt um persónuskírteini sjómanna (1958).
109. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (1958).¹⁾
110. Samþykkt um vinnuskilyrði verkamanna á plantekrum (1958).
111. Samþykkt um misrétti með tilliti til atvinnu og starfs (1958).
112. Samþykkt um lágmarksaldur fiskimanna (1959).²⁾
113. Samþykkt um læknisskoðun fiskimanna (1959).
114. Samþykkt um skiprúmssamninga fiskimanna (1959).
115. Samþykkt um vernd verkamanna fyrir geislun (1960).
116. Samþykkt um breytingu á samþykktum, gerðum á þrjátíu og tveim fyrstu allsherjar-

- þingum Alþjóðavinnuáráðs Alþjóðavinnuáráðs, í því skyni að samræma ákvæðin um skýrslur stjórnar Alþjóðavinnuáráðs um framkvæmd samþykkt (1961).⁴⁾
117. Samþykkt um grundvallarmarkmið og reglur í félagsmálum (1962).
 118. Samþykkt um jafnrétti innlendra og erlendra manna til almannatrygginga (1962).
 119. Samþykkt um öryggisbúnað véla (1963).
 120. Samþykkt um heilbrigðisráðstafanir í verzlunum og skrifstofum (1964).
 121. Samþykkt um bætur vegna slysa við vinnu (1964).
 122. Samþykkt um stefnu í atvinnumálum (1964).
 123. Samþykkt um lágmarksaldur við vinnu neðanjarðar í námum (1965).²⁾
 124. Samþykkt um læknisskoðun ungmenna með tilliti til hæfni til vinnu neðanjarðar í námum (1965).
 125. Samþykkt um hæfnisskírteini fiskimanna (1966).
 126. Samþykkt um vistarverur í fiskiskipum (1966).
 127. Samþykkt um hámarksþyngd þess, sem verkamaður má bera (1967).
 128. Samþykkt um elli-, örorku- og eftirlifendabætur (1967).
 129. Samþykkt um vinnueftirlit í landbúnaði (1969).
 130. Samþykkt um læknishjálp og sjúkrabætur (1969).
 131. Samþykkt um ákvörðun lágmarkslauna með sérstöku tilliti til þróunarlanda (1970).
 132. Samþykkt um árlegt orlof með launum (endurskoðað 1970).
 133. Samþykkt um vistarverur skipverja (viðbótarákvæði, 1970).¹⁾
 134. Samþykkt um slysavarnir sjómanna (1970).
 135. Samþykkt um vernd og aðstöðu trúnaðarmanna verkamanna á vinnustöðum (1971).
 136. Samþykkt um varnir gegn eitrunarhættu frá bensení (1971).
 137. Samþykkt um félagsleg áhrif nýrra aðferða við meðhöndlun farms í höfnum (1973).
 138. Samþykkt um lágmarksaldur við vinnu (1973).
 139. Samþykkt um varnir gegn og eftirlit með áhættu í starfi vegna efna, sem valda krabbameini (1974).
 140. Samþykkt um námsleyfi með launum (1974).
 141. Samþykkt um félagssamtök verkafólks í sveitum og þátt þeirra í efnahagslegri og félagslegri þróun (1975).
 142. Samþykkt um starfsfræðslu og starfsþjálfun sem þætti í þróun vinnuafis (1975).
 143. Samþykkt um óhæfilegar aðstæður farandverkamanna og jafnrétti þeirra til atvinnu- móguleika og aðbúðar (1975).
 144. Samþykkt varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála (1976).
 145. Samþykkt um atvinnuöryggi farmanna (1976).
 146. Samþykkt um árlegt orlof farmanna (1976).
 147. Samþykkt um lágmarkskröfur á kaupskipum (1976).
 148. Samþykkt um verndun verkamanna gegn hættu frá loftmengun, hávaða og titringi á vinnustað (1977).
 149. Samþykkt um atvinnu, vinnuskilyrði og lífskjör hjúkrunarfólks (1977).
 150. Samþykkt um stjórn vinnumála: hlutverk, starfsemi og skipulag (1978).
 151. Samþykkt um verndun félagafrelsis og aðferðir við ákvörðun starfskjara í opinberri þjónustu (1978).
 152. Samþykkt um öryggi og heilbrigði í hafnarvinnu (1979).
 153. Samþykkt um vinnustundir og hvíldartíma við akstur (1979).
 154. Samþykkt um eflingu sameiginlegra samningsgerða (1981).
 155. Samþykkt um öryggi og heilbrigði við vinnu og starfsumhverfi (1981).

156. Samþykkt um jafna möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnu: Starfsfólk með fjölskylduábyrgð (1981).
157. Samþykkt um stofnun alþjóðlegs kerfis til viðhalds tryggingaréttindum (1982).
158. Samþykkt um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda (1982).
159. Samþykkt um starfsendurhæfingu og atvinnumál fatlaðra (1983).
160. Samþykkt um hagskýrslugerð um atvinnumál (1985).
161. Samþykkt um heilsugæslu á vinnustöðum (1985).
162. Samþykkt um öryggi við notkun asbests (1986).¹⁾
163. Samþykkt um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn (1987).¹⁾
164. Samþykkt um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja (1987).¹⁾
165. Samþykkt um félagslegt öryggi skipverja (1987).¹⁾
166. Samþykkt um heimsendingu skipverja (1987).¹⁾

Af samþykktum þeim, sem taldar eru hér að framan, hefur Ísland fullgilt þessar:

1. Samþykkt nr. 2 um ráðstafanir gegn atvinnuleysi.
2. Samþykkt nr. 11 um rétt landbúnaðarfólks til að bindast samtökum og stofna félög.
3. Samþykkt nr. 15 um ákvörðun lágmarksaldurs unglunga við kyndara- og kolamokarastörf.
4. Samþykkt nr. 29 um nauðungarvinnu eða skylduvinnu.
5. Samþykkt nr. 58 um lágmarksaldur barna við sjómennsku.
6. Samþykkt nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess.
7. Samþykkt nr. 91 um orlof með launum fyrir farmenn.
8. Samþykkt nr. 98 um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega.
9. Samþykkt nr. 100 um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf.
10. Samþykkt nr. 102 um lágmark félagslegs öryggis.
11. Samþykkt nr. 105 um afnám nauðungarvinnu.
12. Samþykkt nr. 108 um persónuskírteini sjómanna.
13. Samþykkt nr. 111 um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs.
14. Samþykkt nr. 144 varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála.

Athugasemdir:

- ¹⁾ Samþykkt sem ekki hefur verið fullgilt af nægilega mörgum aðildarríkjum til að öðlast gildi.
- ²⁾ Samþykkt sem hefur verið endurskoðuð með síðari samþykkt.
- ³⁾ Samþykkt sem ekki er hægt að fullgilda vegna þess að hún hefur verið endurskoðuð með nýrri samþykkt sem hefur tekið gildi.
- ⁴⁾ Samþykkt hefur ekki verið fullgilt af lágmarksfjölda aðildarríkja til að taka gildi. Ákvæði í nokkrum þeirra hafa verið tekin upp í aðrar síðari samþykktir.